

**INVESTICIONO-RAZVOJNI
FOND CRNE GORE A.D.**

Broj 05-09002-2236/h

Podgorica, 18.05. 2015 god.

**INVESTICIONO RAZVOJNI FOND
CRNE GORE AD, PODGORICA**

**Finansijski iskazi
31. decembar 2014. godine i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ:

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1-2
Finansijski iskazi:	
Iskaz o ukupnom rezultatu	3
Iskaz o finansijskoj poziciji	4-5
Iskaz o promjenama na kapitalu	6
Iskaz o tokovima gotovine	7
Napomene uz finansijske iskaze	8- 56

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima i Odboru direktora Investiciono razvojnog fonda Crne Gore AD, Podgorica

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza (strana 3 do 56) Investiciono razvojnog fonda Crne Gore AD, Podgorica (u daljem tekstu „IRFCG AD“) koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2014. godine i odgovarajući iskaz o ukupnom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore, kao i za interne kontrole koje smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim iskazima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola društva. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju IRFCG AD na dan 31. decembra 2014. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore.

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- a) Kao što je objelodanjeno u napomeni 3.13 uz priložene finansijske iskaze, IRFCG AD priznaje promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju kroz ukupan ostali rezultat na kapitalu, bez obzira da li fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju bilježi dugotrajan, odnosno materijalno značajan pad vrijednosti. Navedeni računovodstveni tretman je usaglašen sa Mišljenjem Ministarstva finansija Crne Gore s obzirom na to da je IRFCG AD, kao i ostali državni fondovi, akcije stekao u procesu svojinske transformacije društvenih preduzeća i nije imao troškove sticanja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima i Odboru direktora Investiciono razvojnog fonda Crne Gore AD, Podgorica (nastavak)

Skretanje pažnje (nastavak)

- b) Kao što je objelodanjeno u napomeni 3.15 uz priložene finansijske iskaze, IRFCG AD je u skladu sa Zakonom o Investiciono razvojnog fondu Crne Gore u obavezi da svoje poslovanje uskladi sa djelovima regulative propisane od strane Centralne banke Crne Gore vezane za bankarsko poslovanje, a koja se odnosi na adekvatnost kapitala i upravljanje rizicima. Zbog prirode svog poslovanja, IRFCG AD nije primijenio Odluku o adekvatnosti kapitala niti izvršio obračun za istu. S tim u vezi, rukovodstvo IRFCG AD priprema izmjene i dopune Zakona o Investiciono razvojnog fondu Crne Gore koje se odnose na utvrđivanje adekvatnosti kapitala. Do datuma odobrenja ovih finansijskih iskaza navedene izmjene i dopune nisu usvojene. Dodatno, prilikom sastavljanja finansijskih iskaza sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine, IRFCG AD je samo djelimično primijenio odredbe Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama. Društvo je trenutno u procesu pripreme metodologije u skladu sa smjericama MRS 39 „Finansijski instrumenti – priznavanje i odmjeravanje“ i rukovodstvo Društva ne očekuje značajne promjene u iznosu obezvrjeđenja po MRS 39 u odnosu na iznos obračunat u skladu sa metodologijom primijenjenom prilikom sastavljanja finansijskih iskaza sa stanjem na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine.
- c) Kao što je prikazano u napomeni 29 uz finansijske iskaze, IRFCG AD sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine solidarno odgovara u sudskim sporovima ukupne vrijednosti EUR 2,649,615. Osim za iznos od EUR 587,670 IRFCG AD nije izvršio rezervisanja za eventualne obaveze po navedenim sporovima, zbog toga što, po procjeni rukovodstva IRFCG AD, iako nije sa sigurnošću moguće predvidjeti konačan ishod sporova, IRFCG AD neće biti izložen materijalno značajnim potencijalnim gubicima po navedenom osnovu.

Naše mišljenje nije kvalifikovano po gore navedenim pitanjima.

Ostala pitanja

Reviziju finansijskih iskaza za 2013. godinu obavio je drugi revizor i u svom izvještaju od 6. novembra 2014. godine izrazio mišljenje bez rezervi sa skretanjem pažnje koje se odnosi tretman efekata od svođenja hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, ne primjenjivanje odredbi Zakona o Investiciono razvojnog fondu Crne Gore u dijelu adekvatnosti kapitala i neizvjesnosti sudskih sporova.

Deloitte d.o.o., Podgorica
Podgorica, Crna Gora
15. maja 2015. godine

Zarko Mionić, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 062 izdata 10. marta 2011. godine)

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine
(Iznosi u EUR)

<i>Red. broj propisanog obrasca</i>	Kategorija / Pozicija	Napomene	Tekuća 2014. godina	(Reviziju obavio drugi revizor) Prethodna 2013. godina
I	POSLOVNI PRIHODI		4,692,182	3,803,441
1	Prihodi od prodaje	4	4,654,240	3,744,304
5	Ostali poslovni prihodi	5	37,942	59,137
	POSLOVNI RASHODI		(2,307,337)	(1,228,121)
2	Troškovi materijala		(50,535)	(48,046)
3	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	6	(922,949)	(733,218)
4	Troškovi amortizacije i rezervisanja	7	(733,711)	(99,042)
5	Ostali poslovni rashodi	8	(600,142)	(347,815)
A	POSLOVNI REZULTAT		2,384,845	2,575,320
I	Finansijski prihodi		50,165	171,945
II	Finansijski rashodi		(506,229)	(140,138)
B	FINANSIJSKI REZULTAT	9	(456,064)	31,807
I	Ostali prihodi	10	820,158	915,483
II	Ostali rashodi	11	(1,456,575)	(3,065,279)
C	REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI		(636,417)	(2,149,796)
F	REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA		1,292,364	457,331
H	PORESKI RASHOD PERIODA	12 a)	(114,243)	(26,254)
1	Tekući porez na dobit		(113,196)	(23,538)
2	Odloženi poreski rashodi		(1,047)	(2,716)
I	NETO REZULTAT		1,178,121	431,077
J	ZARADA PO AKCIJI	13	0.01156	0.00430
	REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA		1,292,364	457,331
G	DRUGE STAVKE REZULTATA POVEZANE SA KAPITALOM			
1	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		(825,926)	662,919
	REZULTAT		466,438	1,120,250

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Ovi finansijski iskazi su usvojeni od strane rukovodstva Investiciono razvojnog fonda Crne Gore AD, Podgorica
26. marta 2015. godine.

Potpisano u ime Investiciono razvojnog fonda Crne Gore AD, Podgorica:

Izvršni direktor

Zoran Vukčević

Rukovodilac službe za finansije i računovodstvo

Jelena Strugar

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI
31. decembra 2014. godine
(Iznosi u EUR)

		<i>(Reviziju obavio drugi revizor)</i>	
		31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
		<u>Napomene</u>	
AKTIVA			
B	STALNA IMOVINA	<u>95,082,752</u>	<u>74,946,758</u>
II	Nematerijalna ulaganja	14 73,799	106,643
III	Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva	<u>4,420,643</u>	<u>5,935,025</u>
1	Nekretnine postrojenja i oprema	14 1,210,841	1,225,223
2	Investicione nekretnine	15 3,209,802	4,709,802
IV	Dugoročni finansijski plasmani	<u>90,588,310</u>	<u>68,905,090</u>
1	Učešća u kapitalu	16 18,694,006	17,526,569
3	Ostali dugoročni finansijski plasmani	17 71,894,304	51,378,521
D	STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	18 699,764	304,624
E	OBRTNA SREDSTVA	<u>41,820,921</u>	<u>35,088,931</u>
I	Zalihe	883	1,547
II	Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	<u>41,820,038</u>	<u>35,087,384</u>
1	Potraživanja	19 10,636,520	10,934,232
3	Kratkoročni finansijski plasmani	20 19,298,310	14,034,301
4	Gotovinski ekvivalenti i gotovina	21 11,843,262	10,083,499
5	Porez na dodatu vrijednost i AVR	41,946	35,352
F	UKUPNA AKTIVA	<u>137,603,437</u>	<u>110,340,313</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI (nastavak)
 31. decembra 2014. godine
 (Iznosi u EUR)

		(Reviziju obavio drugi revizor)	
		31. decembar 2014.	31. decembar 2013.
		<u>Napomene</u>	
PASIVA			
A	KAPITAL		
I	Osnovni kapital	22	94,372,104
III	Rezerve		92,836,107
	Pozitivne revalorizacije rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		102,431,529
IV			101,362,728
	Negativne revalorizacije rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		115,000
V			-
VI	Neraspoređena dobit		640,769
			262,383
			(14,017,492)
			(12,813,181)
			5,202,298
			4,024,177
B	DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE		
I	Dugoročna rezervisanja	23	41,284,661
II	Dugoročne obaveze	24	15,043,913
1.	Dugoročni krediti		719,379
			70,150
			40,565,282
			14,973,763
			40,565,282
			14,973,763
C	ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	12	19,952
			18,905
D	KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE		
I	KRATKOROČNE OBAVEZE		
1	Kratkoročne finansijske obaveze		1,926,720
3	Obaveze iz poslovanja	25	1,941,388
4	Ostale kratkoročne obaveze i PVR	26	659,135
5	Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda		807,616
6	Obaveze po osnovu poreza na dobit	27	1,158,426
			338,376
			641,929
			8,397
			10,074
			113,196
			74,357
II	KRATKOROČNA REZERVISANJA	28	-
			500,000
E	UKUPNA PASIVA		137,603,437
			110,340,313

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

(Iznosi u EUR)

Sadržaj / Opis	Osnovni kapital	Rezerve	Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	Neraspoređena dobit	Ukupno
<i>(Reviziju obavio drugi revizor)</i>						
Stanje, 1. januara 2013.	100,237,364	-	-	(13,213,716)	4,631,562	91,655,210
Dokapitalizacija	1,125,364	-	-	-	-	1,125,364
Dividenda	-	-	-	-	(1,038,462)	(1,038,462)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	431,077	431,077
Nerealizovani dobiti po osnovu svođenja	-	-	262,383	400,535	-	662,918
Ukupan rezultat	-	-	262,383	400,535	431,077	1,093,995
Stanje, 31. decembra 2013.	<u>101,362,728</u>	-	<u>262,383</u>	<u>(12,813,181)</u>	<u>4,024,177</u>	<u>92,836,107</u>
Dokapitalizacija	1,068,801	-	-	-	-	1,068,801
Uplata od strane akcionara (napomena 16c)	-	115,000	-	-	-	115,000
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	1,178,121	1,178,121
Nerealizovani dobiti po osnovu svođenja	-	-	378,386	-	-	378,386
Nerealizovani gubici po osnovu svođenja	-	-	-	(1,204,311)	-	(1,204,311)
Ukupan rezultat	-	-	378,386	(1,204,311)	1,178,121	352,196
Stanje, 31. decembra 2014.	<u>102,431,529</u>	<u>115,000</u>	<u>640,769</u>	<u>(14,017,492)</u>	<u>5,202,298</u>	<u>94,372,104</u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine
 (Iznosi u EUR)

Pozicija	Napomene	<i>(Reviziju obavio drugi revizor)</i>	
		Tekuća 2014. godina	Prethodna 2013. godina
A TOKOVI GOTOVINE IZ POSLONIH AKTIVNOSTI			
I Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		107,053	325,685
1. Prodaja i primljeni avansi		24,765	67,242
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja		82,288	258,443
II Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti		2,250,984	1,388,881
1. Isplate dobavljačima i dati avansi		652,763	394,660
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi		943,533	741,288
3. Plaćene kamate		486,165	78,536
4. Porez na dobitak		23,538	78,175
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda		144,985	96,222
III Neto tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		(2,143,931)	(1,063,196)
B TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja		52,303,170	45,623,306
1. Prodaja akcija i udjela (neto prilivi)		-	-
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava		31,183	-
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)		47,965,145	42,107,234
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja		4,256,842	3,344,127
5. Primljene dividende		50,000	171,945
II Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja		75,273,931	60,146,097
1. Kupovina akcija i udjela (neto odlivi)		169,496	200,000
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava		59,906	1,643,249
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)		75,044,529	58,302,848
III Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja		(22,970,761)	(14,522,791)
C TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		27,319,455	16,099,127
1. Uvećanje osnovnog kapitala		1,068,801	1,125,364
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)		26,250,654	14,973,763
II Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja		445,000	500,000
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)		-	-
4. Isplaćene dividende		445,000	500,000
III Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja		26,874,455	15,599,127
D NETO TOK GOTOVINE		1,759,763	13,140
E GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA		10,083,499	10,070,359
H GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA		11,843,262	10,083,499

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

Investiciono razvojni fond Crne Gore AD, Podgorica (u daljem tekstu „IRFCG AD“) osnovan je 23. aprila 2010. godine, u skladu sa Zakonom o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore („Zakon“) („Sl. list CG“, br. 88/09), i registrovan kod Privrednog suda u Podgorici po brojem 4-0009175-001. Prava i dužnosti osnivača i jedinog vlasnika IRFCG AD vrši Vlada Crne Gore. Za obaveze IRFCG AD bezuslovno i neopozivo jemči država Crna Gora.

Zakonom je uređeno da se IRFCG AD osniva u cilju podsticanja i ubrzanja privrednog razvoja Crne Gore i to:

1. okončanjem procesa privatizacije prodajom kapitala stečenog u procesu svojinske transformacije;
2. podrškom mikro, malim i srednjim preduzećima i preduzetnicima;
3. podrškom infrastrukturnim projektima, projektima vodosnadbijevanja, tretmana otpadnih voda i zaštite životne sredine; kao i
4. finansiranjem projekata od lokalnog, regionalnog i državnog značaja.

Osnivački kapital IRFCG AD čini cjelokupni kapital Fonda za razvoj koji je umanjen za obaveze po osnovu Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju („Sl. list CG“, br. 21/04 i 49/07). Osnivački kapital IRFCG AD činiče i sredstva koja su usmjerena Direkciji za razvoj malih i srednjih preduzeća.

IRFCG AD može biti član, osnivač i/ili akcionar, domaćih i međunarodnih finansijskih institucija, privrednih društava u Crnoj Gori i u inostranstvu, uz saglasnost osnivača, može koristiti međunarodne fondove, zaduživati se u Crnoj Gori i u inostranstvu na tržištu novca i kapitala, može da kupuje i prodaje hartije od vrijednosti, udjele, na domaćem i inostranom tržištu u svrhu obavljanja djelatnosti u skladu sa zakonom i aktima poslovne politike IRFCG AD, uz saglasnost osnivača.

U skladu sa Zakonom o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore, sredstva za poslovanje IRFCG AD stiče:

1. iz prihoda ostvarenih poslovanjem IRFCG AD;
2. prodajom akcija i udjela iz portfelja IRFCG AD;
3. iz ostatka likvidacione ili stečajne mase, prodajom preostale imovine u slučaju likvidacije ili stečaja sprovedenog nad društvom u vlasništvu IRFCG AD;
4. iz dobiti društava u kojima IRFCG AD ima akcije ili udjele;
5. izdavanjem hartija od vrijednosti;
6. uzimanjem kredita i pozajmica u zemlji i inostranstvu i
7. iz drugih izvora, u skladu sa Zakonom.

Svoju djelatnost IRFCG AD obavlja u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog br. 126/1.

Na dan 31. decembra 2014. godine IRFCG AD ima 48 zaposlenih (31. decembra 2013. godine: 40 zaposlenih).

Organi upravljanja IRFCG AD su Skupština akcionara i Odbor direktora. Članove Odbora direktora bira Skupština akcionara. IRFCG AD ima i dva stalna Odbora: Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Kreditno-garantni odbor.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA
I RAČUNOVODSTVENI METOD**

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

IRFCG AD ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG”, br. 69/2005 i br. 80/2008 i br. 32/2011).

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS”) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI”) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni, su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013 godine.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza IRFCG AD, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. IRFCG AD je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta IRFCG AD je Euro (EUR).

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva IRFCG AD korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe nekretnina, postrojenja, opreme i investicionih nekretnina, procjene obezvrjeđenja dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana i potraživanja iz poslovnih odnosa i procjene rezervisanja za date garancije i sudske sporove.

2.3. Stalnost poslovanja

Priloženi finansijski iskazi za 2014. godinu sastavljeni su uz pretpostavku njegovog kontinuiranog nastavka poslovanja i ne sadrže korekcije, koje bi eventualno bile potrebne ukoliko IRFCG AD ne bude u mogućnosti da nastavi sa poslovanjem u skladu sa konceptom stalnosti poslovanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi / rashodi od kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, i drugi troškovi pozajmljivanja evidentiraju se u korist odnosno na teret Iskaza o ukupnom rezultatu, obračunskog perioda na koji se odnose.

Prihodi i rashodi po osnovu kamata se priznaju u bilansu uspjeha za sve instrumente, prema cijeni amortizacije uz primjenu metode efektivne kamatne stope. Pri izračunavanju efektivne kamatne stope, procjenjuju se gotovinski tokovi razmatrajući sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata ali ne razmatraju se budući gubici po osnovu kreditnog rizika. Kalkulacije uključuju sve naknade i provizije plaćene ili primljene između ugovorenih strana koje su integralni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije i svih drugih premija ili popusta.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada za odobravanje kredita i garancija obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.2. Prihodi po osnovu učešća u dobiti - dividende

Primljene dividende evidentiraju se u bilansu uspjeha, u okviru finansijskih prihoda, u objavljenom iznosu, umanjene za porez po odbitku od 9%.

3.3. Prihodi po osnovu faktoring aranžmana

Prihodi po osnovu naknada i kamata po faktoring aranžmanima evidentiraju se u korist bilansa uspjeha obračunskog perioda na koji se odnose. Kod klasičnog faktoringa kamata i naknada se naplaćuju od klijenta na način da se umanjuje iznos koji se isplaćuje klijentu, dok se kod dobavljačkog faktoringa kamata i naknada naplaćuju od klijenta direktno.

3.4. Naknade zaposlenima

// Doprinosi kojima se obezbijeduje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, IRFCG AD je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbijeduje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. IRFCG AD je obavezan da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati ovim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

/// Obaveze po osnovu otpremnina

Dugoročne obaveze po osnovu otpremnina za odlazak u penziju, nakon ispunjavanja uslova, IRFCG AD iskazuje u poslovnim knjigama po sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima kako je to predviđeno Pravilnikom o zaradama i drugim primanjima zaposlenih u IRFCG AD, a na teret Iskaza o ukupnom rezultatu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Prihodi i troškovi zakupa

Operativni zakup predstavlja zakup u kojem su značajan dio rizika i koristi povezani sa vlasništvom zadržani od strane zakupodavca.

Prihodi i troškovi zakupa iskazani su u izveštaju o ukupnom rezultatu u stvarno nastalim iznosima, odnosno primjenom proporcionalne metode, tokom trajanja ugovora o zakupu.

3.6. Pozitivne i negativne kursne razlike

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja su preračunati u EUR primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan bilansa stanja objavljenih od strane Centralne banke Crne Gore. Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene.

Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju preračunom sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom transakcija u toku godine knjiže se u korist ili na teret Iskaza o ukupnom rezultatu.

3.7. Porezi i doprinosi

Porez na dobit - Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Član 28 („Sl. list RCG“, br. 65/01, 12/02, 80/04, „Sl. list CG“, br.40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 61/13). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Opreziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti IRFCG AD iskazane u iskazu o ukupnom rezultatu uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8 i 9 za usklađivanje prihoda i članovi 10 do 20 za usklađivanje rashoda).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina. Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Porez na dobit - Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Porezi i doprinosi (nastavak)

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

3.8. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se sastoje od softvera i licenci. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju u visini nabavne vrijednosti umanjene za ukupnu akumuliranu amortizaciju i eventualne ukupne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

Troškovi koji se direktno mogu povezati sa određenim softverom i koji će generisati ekonomsku korist u periodu dužem od jedne godine, evidentiraju se kao nematerijalna ulaganja. Troškovi održavanja i razvoj kompjuterskih softvera se evidentiraju kao trošak u trenutku njihovog nastanka.

IRFCG AD ne posjeduje nematerijalna ulaganja sa neograničenim vijekom upotrebe.

3.9. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine i oprema su materijalna sredstva koja IRFCG AD koristi u redovnom poslovanju, a čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine. Nekretnine i oprema su iskazani po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu akumuliranu amortizaciju i eventualne ukupne akumulirane gubitke zbog obezvrjeđenja vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za sve troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Godišnje prilikom zaključenja poslovne godine, IRFCG AD procjenjuje da li postoje indikatori obezvrjeđenja nekretnina i opreme. Kod procjenjivanja, da li postoji indikator obezvrjeđenja, uzima se u obzir sljedeće:

- tržišna vrijednost sredstva zbog protoka vremena smanjila se mnogo više od očekivane;
- javile su se značajne promjene u tehnološkom, tržišnom, privrednom ili pravnom okruženju;
- povećale su se tržišne kamatne stope, a ta povećanja će vjerovatno uticati na diskontnu stopu korišćenu kod obračuna upotrebne vrijednosti i suštinski smanjiti nadoknadivu vrijednost sredstva;
- ostali nagovještaji (dokazi o zastarjelosti ili fizičkoj oštećenosti sredstva, očekivane promjene korišćenja sredstava sa negativnim uticajem i drugi indikatori).

Ako postoje takvi indikatori, IRFCG AD procjenjuje nadoknadivu vrijednost sredstava. Kao nadoknadiva vrijednost uzima se veća od fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje i upotrebne vrijednosti. Ukoliko je nadoknadiva vrijednost sredstava manja od njegove knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvenu vrijednost sredstva bi trebalo smanjiti na njegovu nadoknadivu vrijednost. Takvo smanjenje je gubitak zbog obezvrjeđenja, koji se priznaje u iskazu o ukupnom rezultatu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Naknadni troškovi: troškovi zamjene djelova opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi značajnijih adaptacija i generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti nekretnina i opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti. Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja nekretnina i opreme: zamjena i ugradnja rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki opreme, smatraju se rashodom perioda u kom su nastali.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, iskazuju se u Iskazu o ukupnom rezultatu kao dio ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

3.10. Amortizacija

Obračun amortizacije za građevinske objekte, opremu i nematerijalna ulaganja se vrši primjenom odgovarajuće stope, uz upotrebu proporcionalne metode, kojom se vrijednost sredstava u potpunosti otpisuje tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

Otpisivanje se vrši po stopama koje su zasnovane na preostalom korisnom vijeku upotrebe sredstava, procijenjenom od strane rukovodstva IRFCG AD i usvojenog od strane Odbora direktora IRFCG AD. Obračun amortizacije građevinskih objekata, opreme i nematerijalnih ulaganja počinje u trenutku kada sredstva postanu raspoloživa za korišćenje.

Amortizacija prestaje da se obračunava na dan kada se sredstva klasifikuju kao raspoloživa za prodaju, ili na dan kada se isknjiže.

Osnovne godišnje stope amortizacije u primjeni su:

Glavne grupe opreme	Stopa amortizacije (%)	Stopa amortizacije koja se priznaje u poreskom bilansu (%)
<i>Građevinski objekti</i>	1.30	5.00
<i>Oprema</i>		
Računarska i ostala IT oprema	20.00	30.00
Vozila	15.50	15.00
Kancelarijska oprema	12.00	15.00
Ostala oprema	20.00	20.00

U skladu sa Članom 13 stav 6 Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG“, br. 65/01, 12/02, 80/04, „Sl. list CG“, br.40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 61/13) amortizacija licenci, ostalih nematerijalnih ulaganja i građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, odnosno opreme i aplikativnih softvera primjenom degresivnog metoda za cijeli period, bez obzira na datum aktivacije.

Oprema čija je pojedinačna nabavna vrijednost u vrijeme nabavke veća od EUR 300 a koristi se duže od jednog obračunskog perioda, svrstava se u opremu u skladu sa Pravilnikom o razvrstavanju osnovnih sredstava po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije („Sl. listu CG“, br. 28/02).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Investicione nekretnine

Ulaganje u nekretnine namijenjene sticanju prihoda (investicione nekretnine) predstavlja ulaganje u imovinu koja se drži u cilju sticanja prihoda putem izdavanja u zakup ili od povećanja tržišne vrijednosti, ili i jedno i drugo, a ne za korišćenje ili prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstva, kada su ispunjeni sljedeći kriterijumi:

- investicione nekretnine moraju ostvarivati ekonomske koristi;
- investicione nekretnine se koriste za izdavanje u zakup i donose zakupninu ili se prodaju i ostvaruju dobit;
- investicione nekretnine nijesu namijenjene za prodaju u bliskoj budućnosti u redovnom poslovanju;
- nabavnu vrijednost je moguće pouzdano izmjeriti.

Početno priznavanje investicionih nekretnina je po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost predstavlja nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove nabavke.

Investicione nekretnine se naknadno vrednuju po njihovoj fer vrijednosti procijenjenoj od strane nezavisnog procjenjivača, a dobit ili gubitak proistekao iz promjene fer vrijednosti priznaje se u korist ili na teret iskaza o ukupnom rezultatu.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom prodaje investicionih nekretnina, iskazuju se u iskazu o ukupnom rezultatu kao dio poslovnih prihoda ili kao dio poslovnih rashoda.

3.12. Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje je obustavljeno (Stečena aktiva)

Nekretnine i zemljište koji su konstituisani kao sredstvo obezbjeđenja po odobrenim plasmanima i koje IRFCG AD stiže u postupku naplate spornih potraživanja priznaju se u poslovnim knjigama po nižoj od ukupne vrijednosti navedenih potraživanja i njihove procijenjene vrijednosti. Ove nekretnine i zemljište IRFCG AD iskazuje u okviru grupe "stalna sredstva namijenjena prodaji". Razlika između knjigovodstvene i prodajne vrijednosti se računovodstveno evidentira u momentu prodaje na teret ili u korist iskaza o ukupnom rezultatu.

3.13. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze IRFCG AD evidentira u bilansu stanja od momenta kada je ugovornim odredbama vezan za instrument.

Metod efektivne kamatne stope

Metod efektivne kamatne stope je metod izračunavanja cijene amortizacije finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza i alokacije prihoda po osnovu kamate ili rashoda po osnovu kamate na odgovarajuće vremenske periode. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje procijenjena buduća gotovinska plaćanja ili prilive (uključujući sve plaćene ili primljene naknade koja čini sastavni dio efektivne kamatne stope, troškova transakcije ili ostale premije ili popuste) tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta ili, tamo gdje je to izvodljivo, kraćeg perioda na sadašnju vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska sredstva

IRFCG AD je finansijska sredstva klasifikovao u sljedeće kategorije: dugoročni finansijski plasmani u državne obveznice koje se drže do dospjeća, dugoročni finansijski plasmani u hartije od vrijednosti – akcije raspoložive za prodaju, dugoročni finansijski plasmani u kapital pridruženih i zavisnih pravnih lica, finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha, krediti i potraživanja.

Rukovodstvo IRFCG AD vrši klasifikaciju svojih ulaganja u momentu inicijalnog priznavanja.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada IRFCG AD izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada IRFCG AD ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

Dugoročni finansijski plasmani koji se drže do dospjeća

Dugoročni finansijski plasmani koji se drže do dospjeća predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim i odredivim isplatama i fiksnim dospjećem, i za koja rukovodstvo IRFCG AD ima pozitivnu namjeru da ih drži do roka dospjeća. Ulaganja koja se drže do dospjeća se odnose na obveznice za potrebe ulaganja u saniranje mreže drumskih puteva emitovane od strane Ministarstva finansija Crne Gore, obveznice za finansiranje infrastrukturnih i ekoloških projekata emitovane od strane opština u Crnoj Gori i obveznice Fonda rada koje je emitovala Vlada Crne Gore.

Navedeni plasmani iskazani su po amortizovanom trošku uz primjenu ugovorene kamatne stope (diskontni faktor) koji aproksimira efektivnoj kamatnoj stopi i umanjeni su za obezvrjeđenja vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva IRFCG AD o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

Ukoliko se fer vrijednost tih sredstava privremeno poveća ili smanji ispod knjigovodstvene vrijednosti, ta promjena ne utiče na visinu tih sredstava, odnosno te se promjene ne priznaju u poslovnim knjigama.

Sredstva koja su klasifikovana kao sredstva koja se drže do dospjeća nije moguće prodati prije dospjeća ili razvrstati u drugu grupu sredstava.

Dugoročni finansijski plasmani u hartije od vrijednosti raspoloživi za prodaju

Dugoročni finansijski plasmani raspoloživi za prodaju obuhvataju hartije od vrijednosti koje nije moguće klasifikovati kao finansijska sredstva kojima se trguje ni kao finansijska sredstva koja se drže do dospjeća i sastoje se od ulaganja u kapital (akcije) privrednih društava koja su registrovana kod Centralne depozitarne agencije Crne Gore (CDA) i ulaganja u kapital privrednih društava koja nisu registrovana kod CDA. IRFCG AD navedena ulaganja drži određeni vremenski period do momenta privatizacije. Postupak promjene vlasništva se sprovodi u skladu sa odgovarajućim Planom privatizacije koji usvaja Vlada Crne Gore.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Finansijski instrumenti (nastavak)

Dugoročni finansijski plasmani u hartije od vrijednosti raspoloživi za prodaju (nastavak)

U skladu sa Zakonom o svojinskoj i upravljačkoj transformaciji privrede Crne Gore („Sl. list CG“, br. 2/92, 17/92, 27/94, 30/94, 23/96), pravni prethodnik IRFCG AD, Fond za razvoj Crne Gore, je učešća u kapitalu stekao bez naknade. Fond za razvoj je inicijalno vrednovao u svojim poslovnim knjigama navedena učešća u kapitalu kao dugoročne finansijske plasmane - finansijska sredstva raspoloživa za prodaju po procijenjenoj nominalnoj vrijednosti koja je bila izražena u DEM do 31. decembra 2001. godine, odnosno u EUR od 1. januara 2002. godine, u korist kapitala Fonda za razvoj koji je u cjelosti u državnom vlasništvu.

Osnivanjem Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore ove hartije od vrijednosti su po procijenjenoj vrijednosti sa stanjem na dan 31. januara 2010. godine postale dio osnivačkog kapitala IRFCG AD, osim učešća u kapitalu privrednih društva koja nisu registrovana kod CDA i društava koja nemaju finansijske iskaze, za koje procjena fer vrijednost nije vršena zbog nedostatka podataka.

Dugoročni finansijski plasmani u hartije od vrijednosti raspoloživi za prodaju sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine iskazani su po pravičnoj vrijednosti na osnovu procjene izvršene od strane rukovodstva u skladu sa Uputstvom o načinu i postupku naknadne procjene vrijednosti hartija od vrijednosti („Sl. list CG“, br.34/11). Procjena je izvršena korišćenjem 4 kriterijuma i to:

1. Kriterijum kontrole
2. Kriterijum utrživosti
3. Kriterijum strukture kapitala - % neto imovine
4. Kriterijum finansijskog rezultata - % neto marže.

Nakon analize četiri navedena kriterijuma, vrši se obračun finalnog multiplikatora u zavisnosti od procentualnog učešća državnog kapitala u ukupnom kapitalu društva:

1. Ukoliko državni paket akcija iznosi manje od 25% ukupnih emitovanih akcija nekog privrednog društva, onda se za taj „manjinski paket“ obračunava finalni multiplikator isključivo po kriterijumu utrživosti akcija na berzama kapitala.
2. Ukoliko državni paket akcija iznosi preko 25% od ukupno emitovanih akcija nekog privrednog društva, onda se za taj „većinski paket“ obračunava finalni multiplikator zbrajajući pojedinačne multiplikatore po kriterijumima kontrole, strukture kapitala i finansijskog rezultata.

Osnovica za primjenu finalnog multiplikatora je prosječna ponderisana vrijednost između:

1. Tržišne cijene akcija na dan 31. decembra i
2. Prosječne cijene akcija u periodu 1. januara do 31. decembra.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Finansijski instrumenti (nastavak)

Dugoročni finansijski plasmani u hartije od vrijednosti raspoloživi za prodaju (nastavak)

Kao ponder je uzet kriterijum odstupanja tržišne cijene na dan 31. decembra od prosječne godišnje cijene.

Procijenjena fer vrijednosti jedne akcije se dobija množenjem prosječne ponderisane cijene akcija i obračunatog finalnog multiplikatora.

Promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju IRFCG AD evidentira kroz ukupan ostali rezultat na kapitalu – u okviru revalorizacionih rezervi – Nerealizovani gubici i dobici po osnovu svođenja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, sve do trenutka prodaje kada se dobit ili gubitak po osnovu prodaje priznaje u korist ili na teret iskaza o ukupnom rezultatu, bez obzira da li fer vrijednost hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju bilježe dugotrajan odnosno materijalno značajan pad vrijednosti. Navedeni računovodstveni tretman je usaglašen sa Mišljenjem Ministarstva finansija Crne Gore od 21. oktobra 2014. godine, obzirom da je IRFCG AD, kao i ostali državni fondovi, akcije stekao u procesu svojinske transformacije društvenih preduzeća i nije imao troškove sticanja.

Otpis ulaganja u hartije od vrijednosti raspoloživih za prodaju vrši se u cjelosti za akcije privrednih društava koja su trajno prestala sa poslovanjem ili za koja je okončan postupak stečaja. Djelimičan otpis dugoročnih finansijskih plasmana vrši se za akcije privrednih društava kod kojih je došlo do smanjenja akcijskog kapitala po osnovu pokrića gubitaka iz poslovanja u skladu sa Odlukom Skupštine akcionara navedenih privrednih društava.

Prihodi od prodaje stečajne mase privrednih društava koja su prestala sa poslovanjem, odnosno privrednih društava kod kojih je obezvrjeđenje vrijednosti plasmana izvršeno u cjelosti, priznaju se u trenutku naplate u korist iskaza o ukupnom rezultatu.

Ulaganja u kapital pridruženih i zavisnih pravnih lica

Pridružena i zavisna pravna lica predstavljaju ona društva u kojima IRFCG AD ima udio u vlasništvu između 20% i 50%, odnosno veće od 50%, ili u kojima ima značajan uticaj. Učešća u kapitalu pridruženih i zavisnih pravnih lica iskazana su po istorijskoj nabavnoj vrijednosti.

Ukoliko postoji indikacija da za navedena ulaganja postoji obezvrjeđenje, nadoknadivi iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos procijenjen kao niži od vrijednosti prikazane u finansijskim iskazima, vrijednost ulaganja se smanjuje do svoje nadoknadive vrijednosti i priznaje na teret iskaza o ukupnom rezultatu.

Finansijska sredstva - utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha

Finansijska sredstva - utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha predstavljaju obveznice stare devizne štednje emitovane od strane Ministarstva finansija Crne Gore. Navedene obveznice kotirane su na berzi i njihova fer vrijednost se pouzdano može odrediti. Efekti svođenja na fer vrijednost IRFCG AD evidentira u korist ili na teret iskaza o ukupnom rezultatu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Finansijski Instrumenti (nastavak)

Kredit

Kredit odobreni od strane IRFCG AD evidentiraju se u poslovnim knjigama u momentu prenosa sredstava korisniku kredita.

Kredit su iskazani u iskazu o finansijskoj poziciji u visini odobrenog plasmana, umanjenog za otplaćenu glavnicu i obezvrjeđenje koja se procjenjuje primjenom metodologije koju je propisala Centralna banka Crne Gore - Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG”, br. 22/12 i 55/12 i 57/13). Navedenom Odlukom utvrđeni su: elementi upravljanja kreditnim rizikom, minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je IRFCG AD izložen kreditnom riziku, kao i način utvrđivanja minimalnih rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti IRFCG AD kreditnom riziku.

IRFCG AD jednom mjesečno vrši klasifikaciju stavki aktive, po osnovu kojih je izložen riziku neispunjavanja obaveza dužnika, i stavki vanbilansa koje za IRFCG AD predstavljaju potencijalne obaveze.

U zavisnosti od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka IRFCG AD stavke aktive i vanbilansa klasifikuje u klasifikacione grupe A-E.

- kategorija A (dobra aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene;
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) – sa podkategorijama B1 i B2 u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate;
- kategorija C (substandardna aktiva) – sa podkategorijama C1 i C2 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu;
- kategorija D (sumnjiva aktiva) – u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca i vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna;
- kategorija E (gubitak) – u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

U grupu "E" se klasifikuju krediti za koje su ispunjeni sljedeći uslovi:

- analiza profitabilnosti pokazuje da postoji neprofitabilnost i neekonomičnost u poslovanju dužnika;
- dužnik je visoko nelikvidan;
- izrazito visoka zaduženost dužnika;
- prilivi u posljednje dvije godine značajno su manji od odliva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Finansijski instrumenti (nastavak)

Kreditni (nastavak)

U grupu "E" klasifikuju se i krediti odobreni dužniku nad kojim se vodi stečajni postupak ili postupak likvidacije.

IRFCG AD primjenjuje sljedeće procenat rezervacija po danima kašnjenja i kategorijama rizičnosti:

	2014.		2013.	
	Procenat rezervacija	Dani kašnjenja	Procenat rezervacija	Dani kašnjenja
A	0%	<30	0%	<30
B1	2%	31-60	2%	31-60
B2	7%	61-90	7%	61-90
C1	20%	91-150	20%	91-150
C2	40%	151-270	40%	151-270
D	70%	271-365	70%	271-365
E	100%	>365	100%	>365

Rezervacije obračunate primjenom navedenih kriterijuma se knjiže na teret rashoda poslovanja i predstavlja odbitnu stavku vrijednosti kredita. Društvo je trenutno u procesu pripreme metodologije u skladu sa smjernicama MRS 39 „Finansijski instrumenti – priznavanje i odmjeravanje“ i rukovodstvo Društva ne očekuje značajne promjene u iznosu obezvrijeđenju po MRS 39 u odnosu na iznos obračunat u skladu sa sadašnjom metodologijom.

Dugoročni krediti dati zaposlenima

Dugoročni krediti dati zaposlenima inicijalno se vrednuju po nabavnoj vrijednosti koja predstavlja pošteni fer vrijednost date naknade za sticanje sredstva. IRFCG AD naknadno utvrđuje ispravku vrijednosti za procijenjenu nenaplativost finansijskog instrumenta na osnovu diskontovanja očekivanih budućih novčanih tokova primjenom efektivnog prinosa u trenutku odobravanja finansijskog instrumenta.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.13. Finansijski instrumenti (nastavak)***Potraživanja po osnovu faktoringa*

Potraživanja po osnovu faktoringa inicijalno se vrednuju po nabavnoj vrijednosti koja predstavlja poštenu fer vrijednost date naknade za sticanje sredstva - ustupljenog potraživanja.

IRFCG AD ima pravo da otkupljuje potraživanja sa i bez prava regresa. IRFCG AD pretežno otkupljuje potraživanja sa pravom regresa. Pravo regresa, obezbjeđuje pravo IRFCG AD da, u slučaju postojanja objektivnih dokaza da IRFCG AD neće biti u stanju da naplati sve iznose koje potražuje od dužnika, naplatu potraživanja zahtijeva od ustupioca potraživanja. Ukoliko je ustupljeno potraživanje bez prava regresa IRFCG AD preuzima odgovornost za naplatu potraživanja od dužnika.

Nakon inicijalnog priznavanja, ulaganja u otkupljena ustupljena potraživanja se vrednuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za izvršene naplate do datuma bilansa stanja i za rezervisanja po osnovu umanjenja vrijednosti.

IRFCG AD u poslovnim knjigama iskazuje i potraživanja od klijenata po osnovu dobavljačkog faktoringa, u vrijednosti izmirenih obaveza prema klijentovim dobavljačima. Ova potraživanja se naplaćuju u skladu unaprijed pripremljenim planovima dospjeća. U cilju obezbjeđenja ovih potraživanja IRFCG AD ugovara sredstva obezbjeđenja, u skladu sa politikom kolaterala, hipoteke, zaloge, mjenice, bankarske garncije i drugo.

IRFCG AD na svaki datum bilansa procjenjuje postoje li objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti faktoring potraživanja. Vrijednost faktoring potraživanja je umanjena samo ako postoje objektivni dokazi umanjenja vrijednosti kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastupili nakon početnog priznavanja (događaj nastanka gubitka) i ako taj događaj (ili događaji) nastanka gubitka ima uticaj na procijenjene buduće novčane tokove koji se može pouzdano procijeniti. Značajne finansijske poteškoće dužnika i ustupioca potraživanja (dužnika po osnovu regresnog prava), vjerovatnoća da će dužnik otići u stečaj ili finansijsko restrukturiranje i neplaćanje smatraju se objektivnim dokazima da je došlo do obezvrjeđenja. Iznos rezervisanja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti faktoring potraživanja i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova. Knjigovodstvena vrijednost faktoring potraživanja se umanjuje korišćenjem računa obezvrjeđenja, a iznos gubitka se priznaje na teret iskaza o ukupnom rezultatu.

U skladu sa Zakonom o porezu na dodatu vrijednost („PDV“), IRFCG AD je obveznik PDV po osnovu prihoda od naknada po ugovoru o faktoringu. U skladu sa navedenim, IRFCG AD je stekao pravo na odbitak srazmjernog dijela ulaznog PDV-a (saglasnost dala Poreska uprava na osnovu člana 38. Zakona o PDV-u). Odbitni dio PDV-a izračunava se na osnovu procentualnog učešća oporezivog prometa u ukupnom prometu. Utvrđuje se iskustveno, na osnovu prethodnog perioda, i primjenjuje tokom godine, a zatim revidira na kraju svake godine i vrši retroaktivna ispravka poreskih prijava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Finansijski instrumenti (nastavak)

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novčana sredstva u blagajni, na računima kod poslovnih banaka koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti. Gotovinski ekvivalenti su kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i nisu pod značajnim uticajem rizika promjena vrijednosti. Gotovinske ekvivalente predstavljaju i oročeni depoziti kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca. U iskazu o tokovima gotovine IRFCG AD iskazuje prilive i odlive po osnovu finansijskih plasmana (osnovne djelatnosti) u okviru „tokova gotovine iz aktivnosti investiranja“.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze inicijalno se mjere po fer vrijednosti umanjenoj za sve troškove transakcija. Finansijske obaveze se naknadno odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, pri čemu se rashod od kamata priznaje kao efektivni prinos.

IRFCG AD isknižava finansijske obaveze, kada i samo kada su obaveze IRFCG AD izmirene, otpisane ili su istekle.

Obaveze po osnovu faktoringa

Obaveze po osnovu faktoringa predstavljaju iznose obaveza prema ustupiocima potraživanja za otkupljena potraživanja. Prilikom inicijalnog priznavanja priznaju se po ugovorenoj vrijednosti otkupljenih potraživanja i umanjuju za izvršene uplate. Po naplati pripadajućeg faktoring potraživanja od dužnika, preostali iznos (10% do 20%) plativ je ustupiocu potraživanja.

3.14. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju i vrše kada IRFCG AD ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze. Rezervisanja za sudske sporove formiraju se u iznosu koji odgovara najboljoj procjeni rukovodstva IRFCG AD u pogledu izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire.

IRFCG AD procjenjuje mogući nepovoljni razvoj događaja kao rezultat zbivanja u prošlosti i ukoliko je vjerovatnoća preko 50% da će sudski spor biti izgubljen, IRFCG AD vrši rezervisanje kojim se u cjelini obezbjeđuje iznos potencijalne obaveze po osnovu negativnog razrješenja sudskog spora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva (nastavak)

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izvještajima. Potencijalne obaveze se objelodanjuju u napomenama uz finansijske iskaze, osim ako je vjerovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

IRFCG AD ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim iskazima. Potencijalna sredstva se objelodanjuju u napomenama uz finansijske iskaze, ukoliko je priliv ekonomskih koristi vjerovatan.

3.15. Adekvatnost kapitala

U skladu sa Zakonom o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 88/09 i 40/10) na IRFCG AD se ne primjenjuju odredbe Zakona o bankama („Sl. list CG“, br. 17/08, 44/10 i 44/11) kojim se uređuje osnivanje i poslovanje banaka, osim odredbi koje se odnose na upravljanje rizicima i adekvatnost kapitala.

Odluka Centralne banke Crne Gore o adekvatnosti kapitala definiše:

- Elemente i način izračunavanja sopstvenih sredstava banke;
- Metodologiju za izračunavanje potrebnog kapitala za kreditni rizik, rizik izmirenja/isporuke i rizik druge ugovorne strane, tržišne rizike i operativni rizik, i
- Način izračunavanja koeficijenta solventnosti.

Zahtijevani minimalni iznos koeficijenta solventnosti kao pokazatelja izloženosti banke rizicima u poslovanju, shodno pomenutoj odluci, iznosi 10%.

Iako je IRFCG AD u skladu sa Zakonom o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore preuzeo obavezu da primjenjuje Odluku o adekvatnosti kapitala kao i da vrši obračun za istu. Zbog prirode poslovanje IRFCG AD nije u mogućnosti da ispoštuje u potpunosti navedenu odluku, tako da IRFCG AD sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine nije izvršio obračun za utvrđivanje adekvatnosti kapitala. Kako se u narednom periodu očekuje povećanje dužničkih izvora finansiranja, rukovodstvo IRFCG AD ima pozitivnu namjeru da kroz izmjene Zakona o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore definiše odgovarajuće procedure za praćenje adekvatnosti kapitala sa stanovišta svih rizika kojima je, ili može biti, izložen, kao i metodologiju obračuna koeficijenta solventnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16. Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika IRFCG AD je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

Pravičnu vrijednost nije uvijek moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta i u uslovima postojanja problema nedovoljnog tržišnog iskustva, nedovoljne stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, i u situaciji kada zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive.

Rukovodstvo IRFCG AD vrši procjenu rizika, i u slučajevima kada ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama ne može biti i realizovana vrši obezvrjeđenje. Po mišljenju rukovodstva IRFCG AD iznosi objelodanjeni u ovim finansijskim iskazima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja u skladu sa računovodstvenim i drugim propisima u Cmoj Gori.

4. PRIHODI OD PRODAJE

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	2013
	2014	2013
Prihodi od kamata po osnovu:		
-oročenih depozita	418,649	565,874
-odobrenih kredita	2,988,958	2,250,317
-odobrenih kredita zaposlenima	29,670	30,712
-odobrenih garancija	14,940	34,750
-obveznica za potrebe ulaganja u saniranje drumskih puteva	10,252	17,157
-obveznica za finansiranje infrastrukturnih i ekoloških projekata	95,422	130,156
-obveznica Fonda rada	7,463	9,897
-depozita po viđenju	2,557	4,850
-zatezne kamate	316,176	78,294
-faktoringa	495,794	351,277
	4,379,881	3,473,284
Prihodi od naknada po osnovu:		
-faktoringa	230,351	249,693
-direktno odobrenih kredita	44,008	21,327
	274,359	271,020
	4,654,240	3,744,304

5. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	2013
	2014	2013
Prihodi od zakupa	23,286	26,800
Prihodi od ukidanja rezervisanja za projekat "Tvoja ideja - Tvoj biznis"	-	18,800
Ostali prihodi	14,656	13,537
	37,942	59,137

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

6. TROŠKOVI ZARADA NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014	2013
Troškovi neto zarada	452,711	397,753
Troškovi poreza na zarade i naknade zarada	97,708	83,874
Troškovi doprinosa na zarade na teret zaposlenog	169,668	148,638
Troškovi doprinosa na zarade na teret poslodavca	78,572	66,588
Bruto naknade Odbora direktora	39,660	12,795
Bruto naknade ugovora o djelu	15,867	13,960
Isplaćene otpremnine zaposlenima	61,741	-
Ostali lični rashodi	7,022	9,610
	<u>922,949</u>	<u>733,218</u>

7. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014	2013
Troškovi amortizacije:		
- nematerijalne imovine (napomena 14)	35,935	33,565
- nekretnina, postrojenja i opreme (napomena 14)	66,596	56,842
	<u>102,531</u>	<u>90,407</u>
Troškovi rezervisanja za beneficije zaposlenih (napomena 23)	43,510	-
Troškovi rezervisanja za sudske sporove (napomena 23)	587,670	8,635
	<u>733,711</u>	<u>99,042</u>

8. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014	2013
Troškovi emisije akcija	3,206	3,376
Troškovi sponzorstava i pomoći koje odobrava Odbor direktora	169,700	98,270
Troškovi održavanja	63,605	52,985
Troškovi telefona i ostalih PTT usluga	21,318	23,347
Troškovi reprezentacije	32,768	18,294
Troškovi platnog prometa	36,323	33,773
Troškovi stručnih usluga	52,292	24,214
Troškovi osiguranja	6,653	6,310
Troškovi oglasa, stručne literature i usavršavanja	40,801	24,685
Troškovi reklame i propagande	49,121	-
Troškovi taksi, sudskih naknada i članarina	19,709	15,960
Troškovi poreza po odbitku	46,192	7,068
Troškovi zakupa poslovnog prostora	13,500	11,250
Troškovi službenih putovanja	5,117	4,407
Drugi poslovni rashodi	39,837	23,876
	<u>600,142</u>	<u>347,815</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

9. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014	2013
Prihodi po osnovu isplaćenih dividendi	50,000	171,945
Ostali finansijski prihodi	165	-
	<u>50,165</u>	<u>171,945</u>
Rashodi kamate i naknada po osnovu kredita Evropske Investicione banke („EIB“)	<u>(506,229)</u>	<u>(140,138)</u>
	<u>(456,064)</u>	<u>31,807</u>

10. OSTALI PRIHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2014	2013
Prihodi od ukidanja rezervisanja za sudske sporove (napomena 23)	4,368	2,600
Prihodi od svođenja obveznica stare devizne štednje (napomena 17(a))	10,339	16,546
Prihodi od naplate iz stečajne mase	462,669	194,201
Prihodi od procjene investicionih nekretnina (napomena 15)	323,867	-
Prihodi od naplate otpisanih potraživanja po osnovu :	-	-
- kamate (napomena 19)	-	645,521
- za glavnice kredita (napomena 17(b))	14,886	38,284
	<u>14,886</u>	<u>683,805</u>
Drugi prihodi	<u>4,029</u>	<u>18,331</u>
	<u>820,158</u>	<u>915,483</u>

Prihodi od naplate otpisanih potraživanja za kamate i glavnice kredita u 2013. godini, u ukupnom iznosu EUR 683,805 odnose se na naplatu otpisanog potraživanja od Fonda Penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore, po osnovu berzanskih zaključnica, emitovanih u periodu od 1995.-1997. godine, u iznosu EUR 530,977 i naplate potraživanja uknjižbom imovine, po kreditu odobrenom 1997. godine preduzeću „Obod“ Cetinje, posredstvom tada Podgoričke banke, u iznosu EUR 152,827 (EUR 114,543-kamata i EUR 38,284 - glavnica kredita). U 2014. godini izvršena je uknjižba imovine „Duvankomerca“ d.o.o. u stečaju, a po osnovu naplate otpisanog potraživanja od Duvanskog Kombinata Podgorica, koje je naslijeđeno od Fonda za razvoj Crne Gore, po procijenjenoj vrijednosti EUR 429,557 (napomena 18).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

11. OSTALI RASHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	2013
	2014	2013
Troškovi rezervacije na glavnici kredita u skladu sa odlukom Centralne banke o upravljanju kreditnim rizikom (napomena 17(b))	1,040,484	987,637
Troškovi rezervacije na kamatu u skladu sa odlukom Centralne banke o upravljanju kreditnim rizikom (napomena 19)	39,274	23,072
Troškovi rezervacija po datim garancijama:	234,141	2,039,531
Dugoročne garancije	36,050	26,950
Kratkoročne garancije	-	500,000
Garancije koje su pale na teret IRFCG AD (napomena 19)	198,090	1,512,581
Gubici od prodaje i rashodovanja investicionih nekretnina i opreme	3,375	362
Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti stambenih kredita sa prosječnom stopom plasiranja	129,396	-
Drugi rashodi	9,906	14,677
	<u>1,456,575</u>	<u>3,065,279</u>

12. POREZ NA DOBIT

a) Komponente poreza na dobit

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	2013
	2014	2013
Tekući porez	113,196	23,538
Odloženi porez	1,047	2,716
	<u>114,243</u>	<u>26,254</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

12. POREZ NA DOBIT (nastavak)

b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Dobitak u bilansu uspjeha prije oporezivanja	1,292,364	457,331
Poreska stopa 9%	116,313	41,160
Rashodovanja i obezvrjeđenja vrijednosti koja se ne priznaju u poreske svrhe	2,443	209
Oprema do EUR 300 koja se ne priznaje u poreske svrhe	-	360
Prihodi po osnovu dividendi i udjela u dobiti rezidentnih pravnih lica	(4,500)	(15,475)
Ostalo	(13)	-
	<u>114,243</u>	<u>26,254</u>
Efektivna poreska stopa	<u>8.84%</u>	<u>5.74%</u>

c) Odložene poreske obaveze

	(Iznosi u EUR)		
	Stanje na dan 1. januara	Uticaj na Iskaz o ukupnom rezultatu	Stanje na dan 31. decembra
2013 godina			
Odožene poreske obaveze koje se odnose na:			
Privremene razlike na nematerijalnim ulaganjima, nekretninama i opremi	16,189	2,716	18,905
	<u>16,189</u>	<u>2,716</u>	<u>18,905</u>
2014 godina			
Odožene poreske obaveze koje se odnose na:			
Privremene razlike na nematerijalnim ulaganjima, nekretninama i opremi	18,905	1,047	19,952
	<u>18,905</u>	<u>1,047</u>	<u>19,952</u>

Odložene poreske obaveze se odnose na privremene razlike između osnovice po kojoj se nematerijalna ulaganja, nekretnine i oprema priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u finansijskim iskazima IRFCG AD.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

13. ZARADA PO AKCIJI

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2014	31. decembar 2013
Neto dobit iz redovnog poslovanja	1,178,121	431,077
Ponderisan broj izdatih običnih akcija	101,878,095	100,234,062
Osnovna zarada po akciji - iz redovnog poslovanja	<u>0.0115640</u>	<u>0.0043007</u>
Neto iznos osnovne zarade po akciji	<u>0.0115640</u>	<u>0.0043007</u>

IRFCG AD ne posjeduje potencijalno razrijeđene akcije.

14. NEMATERIJALNA ULAGANJA, NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

				(Iznosi u EUR)
	Građevinski objekti	Oprema	Ukupno	Nematerijalna ulaganja
Nabavna vrijednost				
Stanje, 1. januara 2013.	999,609	238,380	1,237,989	167,826
Povećanja	80,000	50,587	130,587	10,509
Otuđenja i rashodovanja	-	(1,035)	(1,035)	-
Stanje, 31. decembra 2013.	<u>1,079,609</u>	<u>287,932</u>	<u>1,367,541</u>	<u>178,335</u>
Stanje, 1. januara 2014.	1,079,609	287,932	1,367,541	178,335
Povećanja	-	68,904	68,904	3,091
Otuđenja i rashodovanja	-	(39,706)	(39,706)	-
Stanje, 31. decembra 2014.	<u>1,079,609</u>	<u>317,130</u>	<u>1,396,739</u>	<u>181,426</u>
Ispravka vrijednosti				
Stanje, 1. januara 2013.	15,161	70,987	86,148	38,127
Amortizacija (napomena 7)	13,602	43,241	56,843	33,565
Otuđenja i rashodovanja	-	(673)	(673)	-
Stanje, 31. decembra 2013.	<u>28,763</u>	<u>113,555</u>	<u>142,318</u>	<u>71,692</u>
Stanje, 1. januara 2014.	28,763	113,555	142,318	71,692
Amortizacija (napomena 7)	14,034	52,562	66,596	35,935
Otuđenja i rashodovanja	-	(23,016)	(23,016)	-
Stanje, 31. decembra 2014.	<u>42,797</u>	<u>143,101</u>	<u>185,898</u>	<u>107,627</u>
Sadašnja vrijednost				
31. decembra 2014. godine	<u>1,036,812</u>	<u>174,029</u>	<u>1,210,841</u>	<u>73,799</u>
31. decembra 2013. godine	<u>1,050,846</u>	<u>174,377</u>	<u>1,225,223</u>	<u>106,643</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

15. INVESTICIONE NEKRETNINE

Kretanje na investicionim nekretninama u vlasništvu IRFCG AD, sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine, u iznosu od EUR 3,209,802 (31. decembra 2013. godine: EUR 4,709,802) prikazano je u pregledu koji slijedi:

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2014	31. decembar 2013
Početno stanje godine	4,709,802	3,209,802
Kupovine u toku godine	-	1,500,000
Prenos na ulaganja u kapital zavisnih pravnih lica (napomena 16(c))	(1,823,867)	-
Pozitivan efekat procjene (napomena 10)	323,867	-
	<u>3,209,802</u>	<u>4,709,802</u>

Na nepokretnostima u Herceg Novom, u Ulici Njegoševoj i Hotelu Metalurg, kupljenim od Rudnika boksita AD, Nikšić čija je ukupna vrijednost na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine EUR 513,005 upisana je hipoteka odnosno zabilješka o restituciji. I pored navedenih opterećenja na nepokretnostima, IRFCG AD ima pravo otuđenja ovih nepokretnosti.

Investicione nekretnine sa stanjem na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine prikazane su u pregledu koji slijedi:

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2014	31. decembar 2013
1. Bijelo Polje – Voja Lješnjaka	193,427	193,427
2. Bijelo Polje – Nedakučko polje	290,030	290,030
3. Bijelo Polje – Nedakusi	41,439	41,439
4. Podgorica – Novaka Miloševa	686,153	686,153
5. Podgorica – Bulevar Revolucije	1,033,649	1,033,649
6. Nikšić – Mokra njiva	452,099	452,099
7. Herceg Novi – Topla Hotel Metalurg	254,217	254,217
8. Herceg Novi – Ulica Njegoševa 269	258,788	258,788
9. Žabljak – Žičara „Savin kuk“	-	1,500,000
	<u>3,209,802</u>	<u>4,709,802</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

16. UČEŠĆA U KAPITALU

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Ulaganja u hartije od vrijednosti – akcije raspoložive za prodaju (napomena 16(a))	8,567,686	9,393,612
Ulaganja u kapital pridruženih pravnih lica (napomena 16(b))	7,932,957	7,932,957
Ulaganja u kapital zavisnih privrednih društava (napomena 16(c))	2,193,363	200,000
	<u>18,694,006</u>	<u>17,526,569</u>

16(a) Dugoročni finansijski plasmani raspoloživi za prodaju

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Dugoročni finansijski plasmani – privredna društva koja su registrovana kod CDA	81,808,526	81,808,526
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	<u>(73,240,840)</u>	<u>(72,414,914)</u>
	8,567,686	9,393,612
Dugoročni finansijski plasmani - privredna društva koja nisu registrovana kod CDA	295,671	648,378
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	<u>(295,671)</u>	<u>(648,378)</u>
	-	-
	<u>8,567,686</u>	<u>9,393,612</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

16. UČEŠĆA U KAPITALU (nastavak)

Privredna društva koja su registrovana kod CDA

Fer vrijednosti dugoročnih finansijskih plasmana namijenjenih prodaji, procenat učešća IRFCG AD, u ukupnom kapitalu akcionarskih društava koja su registrovana kod CDA i ukupan broj akcija u vlasništvu IRFCG AD prikazan je u pregledu koji slijedi:

	Broj akcija u vlasništvu Fonda	Učešće IRFCG AD %	(Iznosi u EUR)	
			31. decembra 2014 godine	31. decembra 2013 godine
13. jul Plantaže AD, Podgorica	39,844,589	22.23	4,708,243	6,014,408
Institut Simo Milošević AD, Igalo	90,411	23.65	2,096,115	1,991,421
HTP Ulcinjska rivijera AD, Ulcinj	116,567	7.65	431,060	212,969
Montepranzo - Bokaproduct AD, Tivat	57,710	51.40	848,337	848,337
Barska plovidba AD, Bar	371,465	16.16	18,821	108,646
Velika plaža AD, Ulcinj	5,769	9.82	35,178	34,376
Marina AD, Bar	258,283	16.99	429,657	183,146
Ostala privredna društva			275	309
			8,567,686	9,393,612

Promjene obezvrjeđenja vrijednosti dugoročnih finansijskih plasmana – privrednih društava koja su registrovana kod CDA za 2014. i 2013. godinu prikazane su u sljedećoj tabeli:

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembra 2014	31. decembra 2013
Stanje na početku godine	72,414,914	73,077,833
Svođenje na tržišnu fer vrijednost	825,926	(662,919)
Stanje na kraju godine	73,240,840	72,414,914

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

16. UČEŠĆA U KAPITALU (nastavak)

Privredna društva koja nisu registrovana kod CDA

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
„Biteks“ D.D., Biševo	264,598	264,598
„Šumsko gazdinstvo“ D.D., Cetinje	-	119,155
„Promet“ D.D., Pljevlja	-	84,978
„Urboprojekt“ D.D., Pljevlja	-	71,147
„Matica CTK“ D.D., Podgorica	-	70,236
Ostala društva	31,073	38,265
	295,671	648,379
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	(295,671)	(648,379)
	-	-

16(b). Ulaganja u kapital pridruženih pravnih lica

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Javno preduzeće „Regionalni vodovod crnogorsko primorje“ Budva (učešće Fonda 22.43%)	7,932,957	7,932,957
Ostala društva	31,078	31,078
	7,964,035	7,964,035
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	(31,078)	(31,078)
	7,932,957	7,932,957

U skladu sa zaključcima Vlade Crne Gore od 14. februara 2008. godine i Protokola o finansiranju i upravljanju projektom održivog razvoja turizma u Crnoj Gori Upravni odbor Fonda za razvoj Crne Gore (čiji je IRFCG AD pravni sljedbenik) je 17. marta 2008. godine donio Odluku o ulaganju u kapital Javnog preduzeća „Regionalni vodovod crnogorsko primorje“, Budva u iznosu EUR 5,400,000.

Upravni odbor JP „Regionalni vodovod crnogorsko primorje“ Budva je 3. novembra 2010. godine donio odluku o raspodjeli dobiti iz 2008. i 2009. godine u skladu sa kojom je novčani ulog IRFCG AD srazmjerno povećan za EUR 532,957.

U skladu sa zaključcima Vlade Crne Gore od 2. decembra 2010. godine Odbor direktora IRFCG AD je 14. decembra 2010. godine donio Odluku o povećanju udjela u JP „Regionalni vodovod crnogorsko primorje“ Budva u iznosu EUR 2,000,000.

Nakon sprovedenog postupka transformacije navedenog javnog preduzeća u Društvo sa ograničenom odgovornošću IRFCG AD će pripasti srazmjeran dio vlasništva u novoformiranom društvu. Do datuma sastavljanja ovih finansijskih izvještaja navedena transformacija nije sprovedena.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

16. UČEŠĆA U KAPITALU (nastavak)

16(c) Ulaganja u kapital zavisnih pravnih lica

IRFCG AD je, na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore od 24. oktobra 2013. godine i Odluke Skupštine akcionara od 29. oktobra 2013. godine, osnovao društvo sa ograničenom odgovornošću, 100% u vlasništvu IRFCG AD, „Turistički Centar Durmitor“ - Žabljak uplatom osnivačkog kapitala u iznosu EUR 200,000. IRFCG AD je u toku 2014. godine, a u skladu odlukom Odbora direktora od 13. decembra 2013. godine, izvršio prenos imovine u vidu nenovčanog uloga u iznosu od EUR 1,823,867 (napomena 15). U skladu sa odlukom Odbora direktora, od 31. jula 2014. godine, izvršeno je povećanje kapitala AD „Turistički Centar Durmitor“ u iznosu od EUR 54,496. Na osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore od 4. decembra 2014. godine Odbor direktora IRFCG AD je, 19. decembra 2014. godine, donio odluku o dodatnom povećanju kapitala za iznos od EUR 115,000. Sredstva za ovo povećanje obezbjedila je Vlada Crne Gore i ova sredstva su prenešena IRFCG AD.

17. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Dugoročne državne obveznice (napomena 17(a))	922,392	2,051,205
Dugoročni krediti (napomena 17(b))	69,450,164	47,821,295
Dugoročni krediti odobreni zaposlenima (napomena 17(c))	528,248	421,521
Dugoročno oročeni depoziti kod banaka (napomena 17(d))	993,500	1,084,500
	<u>71,894,304</u>	<u>51,378,521</u>

17(a) Dugoročne državne obveznice

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Obveznice stare devizne štednje	144,359	188,170
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	(11,680)	(23,767)
	<u>132,679</u>	<u>164,403</u>
Obveznice za potrebe ulaganja u saniranje mreže drumskih puteva	210,039	413,048
Obveznice za finansiranje infrastrukturnih i ekoloških projekata	2,001,415	2,796,564
Obveznice Fonda rada	90,537	116,424
	<u>2,434,670</u>	<u>3,490,439</u>
Minus: Tekuće dospjeće dugoročnih obveznica (napomena 20)	(1,512,278)	(1,439,234)
	<u>922,392</u>	<u>2,051,205</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

17. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

17(a) Dugoročne državne obveznice (nastavak)

Obveznice stare devizne štednje

Obveznice stare devizne štednje je emitovalo Ministarstvo finansija Crne Gore, na osnovu Odluke o emisiji od 17. juna 2004. godine. Obveznice dospijevaju po serijama u periodu od 2004. – 2017. godine. Odluka je predvidjela mogućnost korišćenja ovih obveznica, i prije roka dospijeca, za kupovinu akcija u vlasništvu državnih fondova. Na ovaj način je Fond za razvoj Crne Gore (čiji je IRFCG AD pravni sljedbenik) prodajom akcija u vlasništvu državnih fondova postao vlasnik obveznica stare devizne štednje, ukupne nominalne vrijednosti EUR 373,140.

Obveznice stare devizne štednje sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine prikazane su u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Obveznice 2014 (OB 14)	-	42,063
Obveznice 2015 (OB 15)	48,943	45,407
Obveznice 2016 (OB 16)	42,342	38,909
Obveznice 2017 (OB 17)	41,394	38,024
	132,679	164,403
Minus: Tekuće dospijeće (napomena 20)	(48,943)	(42,063)
	83,736	122,340

Promjene obezvrjeđenja vrijednosti dugoročnih državnih obveznica stare devizne štednje za 2014. i 2013. godinu prikazane su u sljedećoj tabeli:

	31. decembra 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembra 2013
Stanje na početku godine	23,767	42,768
Svođenje na tržišnu fer vrijednost (napomena 10)	(10,339)	(16,546)
Naplaćeno u toku godine	(1,748)	(2,455)
Stanje na kraju godine	11,680	23,767

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

17. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

17(a) Dugoročne državne obveznice (nastavak)

Obveznice za potrebe ulaganja u saniranje mreže drumskih puteva

Fond za razvoj Crne Gore (čiji je IRFCG AD pravni sljedbenik) je u periodu od 20. juna 2006. godine do zaključno sa 31. januarom 2010. godine izvršio kupovinu 1,492,827 obveznica za potrebe ulaganja u saniranje mreže drumskih puteva u skladu sa Odlukom Vlade Crne Gore o emisiji obveznica („Sl. list RCG“ 30/06). Obveznice imaju prinos po fiksnoj kamatnoj stopi od 3% godišnje, dospijevaju godišnje, svakog 15. juna, počev od 2009. do 2015. godine. Nominalna vrijednost jedne obveznice iznosi EUR 1. Obveznice za potrebe ulaganja u saniranje mreže drumskih puteva sa stanjem na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine prikazane su u pregledu koji slijedi:

	31. decembra 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembra 2013
Obveznice 2014 (DP 14)	-	210,096
Obveznice 2015 (DP 15)	210,039	202,952
	210,039	413,048
Minus: Tekuće dospijeće (napomena 20)	(210,039)	(210,096)
	-	202,952

Obveznice za finansiranje infrastrukturnih i ekoloških projekata

Fond za razvoj Crne Gore (čiji je IRFCG AD pravni sljedbenik) je od 2006. godine do zaključno sa 31. januarom 2010. godine izvršio kupovinu 13,767,741 obveznica za finansiranje infrastrukturnih i ekoloških projekata Opština u Crnoj Gori. Obveznice imaju prinos po fiksnoj kamatnoj stopi od 3% do 5% godišnje, dospijevaju godišnje, počev od 2009. do 2018. godine. Nominalna vrijednost obveznice iznosi EUR 1.

IRFCG AD je u toku 2012. godine zaključio ugovore o kreditu sa 6 opština i to: Bijelo Polje, Plav, Danilovgrad, Kolašin, Pljevlja, Nikšić, Budva i Šavnik, čime je izvršena konverzija potraživanja po osnovu dospjelih obveznica koje su ove opštine emitovale za potrebe ulaganja u infrastrukturne projekte.

Ugovori o kreditu sa pet opština su zaključeni sa rokom otplate osam godina, grejs periodom od jedne godine i godišnjom kamatnom stopom od 4%. Sredstva obezbjeđenja predstavljaju Ugovori o cesiji sa Ministarstvom finansija Crne Gore iz čijeg Egalizacionog fonda se IRFCG AD naplaćuje za dospjela potraživanja po navedenom osnovu. Mjenice sa mjeničnim ovlaštenjima opština predstavljaju dodatno sredstvo obezbjeđenja IRFCG AD. Jedino je kredit opštini Budva odobren sa rokom otplate 4 godine, grejs periodom 2 godine i godišnjom kamatnom stopom 6%. Sredstvo obezbjeđenja takođe predstavljaju mjenice opštine Budva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

17. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

17(a) Dugoročne državne obveznice (nastavak)

Obveznice za finansiranje infrastrukturnih i ekoloških projekata (nastavak)

Obveznice emitovane za potrebe finansiranja infrastrukturnih i ekoloških projekata sa stanjem na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine prikazane su u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Opština Andrijevica	61,324	120,557
Opština Berane	151,026	237,223
Opština Bar	231,179	309,228
Opština Cetinje	207,855	331,912
Opština Podgorica	884,260	1,161,015
Opština Plužine	174,007	256,554
Opština Rožaje	181,815	217,966
Opština Žabljak	109,949	162,109
	<u>2,001,415</u>	<u>2,796,564</u>
Minus: Tekuće dospjeće (napomena 20)	(1,221,168)	(1,155,021)
	<u>780,247</u>	<u>1,641,543</u>

Obveznice Fonda rada

U toku 2012. godine IRFCG AD je, na osnovu Odluke Odbora direktora, kupio 71 obveznicu Fonda rada, koje je emitovala Vlada Crne Gore, za isplatu neisplaćenih potraživanja zaposlenih za čijim je radom prestala potreba, ukupne vrijednosti EUR 136,746. Nominalna vrijednost jedne obveznice iznosi EUR 1,926. Obveznice imaju prinos po fiksnoj kamatnoj stopi 7% godišnje i dospijevaju, po serijama u periodu od 2013. do 2017. godine.

Obveznice Fonda rada sa stanjem na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine prikazane su u pregledu koji slijedi:

	31. decembra 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembra 2013
Obveznice 2014 (OBFR2)	-	32,054
Obveznice 2015 (OBFR3)	32,128	29,982
Obveznice 2016 (OBFR4)	30,127	28,077
Obveznice 2017 (OBFR5)	28,282	26,311
	<u>90,537</u>	<u>116,424</u>
Minus: Tekuće dospjeće (napomena 20)	(32,128)	(32,054)
	<u>58,409</u>	<u>84,370</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

17. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

17(b) Dugoročni krediti

Dugoročni krediti sa stanjem na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine prikazani su u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Poslovne banke	48,080,405	28,039,972
Direktno plasirani krediti privrednim društvima, institucijama i fizičkim licima preduzetnicima	36,729,712	30,273,426
	84,810,117	58,313,398
Minus: Tekuće dospijeće (napomena 20)	(15,359,953)	(10,492,103)
	69,450,164	47,821,295

Dugoročni krediti koje IRFCG AD odobrava preko poslovnih banaka sa stanjem na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine prikazani su u pregledu koji slijedi:

	31. decembra 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembra 2013
Prva banka Crne Gore AD, Podgorica	1,587,326	2,271,695
NLB Montenegro banka AD, Podgorica	11,584,069	6,930,102
Atlas banka AD, Podgorica	14,414,324	9,814,571
Hypo Alpe Adria banka AD, Podgorica	4,804,231	3,702,638
Hipotekarna banka AD, Podgorica	7,964,406	2,049,468
Komercijalna banka AD, Budva	410,507	631,836
Jugobanka AD, Kotor	447,346	462,232
Erste Bank AD, Podgorica	3,701,152	1,397,112
Universal Capital banka AD, Podgorica	2,250,040	1,130,000
Societe Generale banka Montenegro AD, Podgorica	89,740	112,550
Invest banka Montenegro AD, Podgorica	1,274,610	-
	48,527,751	28,502,204
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	(447,346)	(462,232)
	48,080,405	28,039,972

Kreditne linije posredstvom i uz garancije poslovnih banaka se realizuju po šemama saradnje sa poslovnim bankama. Rok otplate ovih kredita se kreće do 8 godina (ne računajući odobreni „grace“ period), uz godišnju kamatnu stopu do 6.5%, od čega 3% pripada banci preko koje se plasiraju sredstva. Sredstva obezbjeđenja po ovim kreditima su mjenice i mjenična ovlaštenja banaka. Kreditni rizik po osnovu navedenih plasmana u cjelosti snose poslovne banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

17. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

17(b) Dugoročni krediti (nastavak)

Direktno plasirani krediti privrednim društvima, institucijama i fizičkim licima - preduzetnicima sa stanjem na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine prikazani su u pregledu koji slijedi:

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2014	31. decembar 2013
Privredna društva	29,079,976	23,272,684
Opštine (napomena 32)	6,907,755	6,773,168
Fizička lica – preduzetnici i poljoprivredni proizvođači	3,439,161	1,884,270
Devizne pozajmice i krediti koje je direktno odobravao Fond za razvoj	466,250	466,250
	<u>39,893,142</u>	<u>32,396,372</u>
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	<u>(3,163,430)</u>	<u>(2,122,946)</u>
	<u>36,729,712</u>	<u>30,273,426</u>

Investicione direktne kredite IRFCG AD plasira na maksimalni rok otplate do 8 godina (ne računajući odobreni „grace“ period) uz godišnju kamatnu stopu do 6.5%. IRFCG AD kreditne linije klasifikuje prema vrsti dominantne djelatnosti korisnika kredita što je prikazano u pregledu koji slijedi:

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2014	31. decembar 2013
Proizvodne djelatnosti	9,122,448	7,005,340
Poljoprivreda	3,499,068	1,867,840
Proizvodnja hrane	4,563,160	3,782,312
Turizam i ugostiteljstvo	7,247,389	6,763,631
Uslužne djelatnosti	8,087,072	5,737,831
Opštine - infrastruktura	6,907,755	6,773,168
Ostale djelatnosti	466,250	466,250
	<u>39,893,142</u>	<u>32,396,372</u>

IRDCG AD ima posebne kreditne linije za poljoprivredne proizvođače, koje se realizuju u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, zatim liniju za žene i mlade u biznisu, gdje je rok otplate do 8 godina i godišnja kamatna stopa do 4.5%. Pored navedenog, IRFCG AD je formirao i posebnu kreditnu liniju za finansiranje infrastrukturnih, ekoloških projekata i projekata obnovljivih izvora energije, gdje je maksimalni rok otplate 10 godina i godišnja kamatna stopa 6%. Posebnu kreditnu liniju predstavlja finansiranje trajnih obrtnih sredstava gdje je godišnja kamatna stopa do 7% i maksimalni rok otplate 4 godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

17. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

17(b) Dugoročni krediti (nastavak)

Kamatna stopa se za kredite koji ispunjavaju uslove za finansiranje iz sredstava Evropske Investicione Banke umanjuje za 0.5%. Naplata ovih kredita je obezbijeđena hipotekama na nepokretnostima korisnika kredita, mjenicama, ovlaštenjima za naplatu i drugim sredstvima obezbijeđena u skladu sa politikom kolaterala IRFCG AD.

Dospjeće potraživanja po osnovu dugoročnih kredita prikazano je u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
- dospjelo	1,165,565	477,586
- do jedne godine	14,920,142	10,014,517
- od jedne do dvije godine	15,794,490	10,789,642
- od dvije do tri godine	14,155,130	10,672,436
- od tri do četiri godine	12,023,382	9,180,031
- preko četiri godine	26,751,408	17,179,186
	<u>84,810,117</u>	<u>58,313,398</u>

Promjene obezvrjeđenja vrijednosti potraživanja po osnovu datih dugoročnih kredita prikazane su u sljedećoj tabeli:

	2014	(Iznosi u EUR) 2013
Stanje na početku godine	2,585,178	1,635,889
Obezvrjeđenje u toku godine (napomena 11)	1,040,484	987,637
Naplata u toku godine (napomena 10)	(14,886)	(38,284)
Otpis u toku godine	-	(64)
Stanje na kraju godine	<u>3,610,776</u>	<u>2,585,178</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

17. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

17(c) Dugoročni krediti odobreni zaposlenima

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Dugoročni krediti dati zaposlenima	999,582	781,874
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	(439,080)	(329,588)
	560,502	452,286
Minus: Tekuće dospjeće (napomena 20)	(32,254)	(30,765)
	<u>528,248</u>	<u>421,521</u>

Dospjeće dugoročnih kredita datih zaposlenima prikazano je u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
- dospjelo	1,268	-
- do jedne godine	30,986	30,765
- od jedne do dvije godine	35,088	31,777
- od dvije do tri godine	41,195	32,172
- od tri do četiri godine	41,679	32,572
- preko četiri godine	411,554	325,000
	<u>560,502</u>	<u>452,286</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

17. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

17(c) Dugoročni krediti odobreni zaposlenima (nastavak)

Upravni Odbor Fonda za razvoj Crne Gore (čiji je IRFCG AD pravni sljedbenik) je na sjednici od 8. decembra 2006. godine usvojio Pravilnik o rješavanju stambenih potreba zaposlenih (broj 0202-8/108). Shodno pomenutom Pravilniku definisani su sljedeći uslovi za odobravanje stambenih kredita zaposlenima: krediti se dodjeljuju sa rokom otplate od 20 do 30 godina, kamatna stopa je 1% i zaposleni ima pravo korišćenja grejs perioda do 24 mjeseca. Pomenutim Pravilnikom nije definisano pravo na umanjenje kredita. Odbor direktora IRFCG AD je 4. decembra 2014. godine usvojio novi Pravilnik o rješavanju stambenih potreba zaposlenih. Obezbjedenje kredita predstavlja upis hipoteke na nepokretnostima u srazmjeri ne manjoj od 1:1 u odnosu na plasirana sredstva. U slučaju prestanka radnog odnosa kod IRFCG AD, zaposleni je u obavezi da obezbijedi da novi poslodavac sa kojim zasniva radni odnos garantuje za uredno izmirenje obaveza koje su definisane ugovorom o kreditu.

17(d) Dugoročno oročeni depoziti kod banaka

Dugoročno oročeni depoziti kod banaka sa stanjem na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine prikazani su u pregledu koji slijedi:

	Godišnja kamatna stopa	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Atlas banka AD, Podgorica	3%	581,000	672,000
NLB Montenegro banka AD, Podgorica	4%	412,500	412,500
		993,500	1,084,500

Dugoročno oročeni depoziti predstavljaju namjenski oročene depozite na period od 6 godina koje su banke bile u obavezi da plasiraju malim i srednjim privrednim društvima, odnosno preduzetnicima. Maksimalan odobreni iznos ka krajnjem korisniku iznosi EUR 150,000, godišnja kamatna stopa do 8%, dok je rok otplate definisan u saradnji sa klijentom. Kreditni rizik po osnovu navedenih plasmana u cjelosti snose poslovne banke, a u obavezi su da IRFCG AD omoguće nesmetano korišćenje sredstava nakon isteka perioda oročenja.

18. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO

Stečena aktiva IRFCG AD sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu EUR 699,764 (2013: EUR 304,624) predstavlja imovinu stečenu u postupku naplate spornih potraživanja.

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Stanje. 1. januara	304,624	-
Povećanja (napomena 10)	429,557	304,624
Otuđenja i rashodovanja	(34,417)	-
Stanje. 31. decembra	699,764	304,624

IRFCG AD je 20. septembra 2014. godine objavio javni poziv za učešće u nadmetanju, putem prikupljanja ponuda za prodaju nepokretnosti stečenih naplatom potraživanja. Dio stečene aktive je prodat bez negativnih efekata po osnovu prodaje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

19. POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Potraživanja po osnovu prodatih hartija od vrijednosti preuzeta od Fonda za razvoj	47,879	47,879
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	(47,879)	(47,879)
	-	-
Potraživanja po osnovu faktoring aranžmana	10,313,179	10,625,877
Potraživanja po garancijama koje su pale na teret IRFCG AD	1,997,522	1,500,000
Potraživanja po osnovu kamata za garancije koje su pale na teret IRFCG AD	213,149	12,581
	2,210,671	1,512,581
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	(2,210,671)	(1,512,581)
	-	-
Potraživanja za kamate po osnovu:		
- obveznica za finansiranje infrastrukturnih i ekoloških projekata	76,853	55,488
- dugoročnih i kratkoročnih kredita	159,329	176,939
- faktoringa	115,403	62,860
- kratkoročnih oročenih depozita	27,705	38,814
- zatezних kamata	13,925	30,591
- dugoročnih deviznih kredita koje je direktno odobravao Fond za razvoj	106,346	106,346
	1,820	2,976
	501,381	474,014
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	(204,933)	(165,659)
	296,448	308,355
Ostala potraživanja	26,893	-
	10,636,520	10,934,232

Factoring aranžmani su u 2014. godini odobravani pod sljedećim uslovima: kamatna stopa se kretala u intervalu od 4% do 6.5%, avansna isplata klijentu je iznosila 80% ili 90% iznosa otkupljenih potraživanja, u slučaju klasičnog faktoringa.

IRFCG AD je u aprilu 2011. godine otpočeo sa obavljanjem poslova klasičnog faktoringa i po tom osnovu ostvaruje prihode :

- od naknada, koja se utvrđuje kao procenat od nominalne vrijednosti otkupljenog potraživanja, a opciono je moguć i prihod od naknade za obradu faktura, koji se utvrđuje kao fiksni iznos po fakturi;
- od kamate koji se obračunavaju od dana otkupa potraživanja do dana naplate potraživanja od dužnika;
- od zatezne kamate, koja se obračunava za dane prekoračenja datuma valute, odnosno datuma dospijeca fakture za naplatu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

19. POTRAŽIVANJA (nastavak)

IRFCG AD je u 2013. godini, u skladu sa zaključkom Vlade Crne Gore, izdao u korist Erste banke AD, Podgorica garanciju za urednu otplatu kredita za privredno društvo Montavar Metalac d.o.o., Nikšić u iznosu EUR 1,500,000. Pored navedene, IRFCG AD je na osnovu zaključka Vlade Crne Gore u toku 2013. godine izdao u korist First Financial banke AD, Podgorica garanciju za urednu otplatu kredita za privredno društvo Vektra Nord DOO Kolašin. Date garancija su pale na teret IRFCG AD i navedenim bankama je isplaćen iznos garancije.

Promjene obezvrjeđenja vrijednosti potraživanja prikazane su u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Stanje na početku godine	1,726,119	835,987
Uknjižavanje potraživanja po palim garancijama	500,000	-
Obezvrjeđenje u toku godine (napomena 11)	237,364	1,535,653
Naplata u toku godine (napomena 10)	-	(645,521)
Stanje 31. decembra .	<u>2,463,483</u>	<u>1,726,119</u>

20. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Kratkoročno pozajmljena sredstva	-	293,145
Kratkoročni direktno odobreni krediti	1,833,708	2,072,199
Kratkoročni odobreni krediti preko banke	560,117	-
	<u>2,393,825</u>	<u>2,365,344</u>
Minus: Obezvrjeđenje vrijednosti	-	(293,145)
	<u>2,393,825</u>	<u>2,072,199</u>
Tekuća dospjeća po osnovu:		
Dugoročnih državnih obveznica (napomena 17(a))	1,512,278	1,439,234
- stare devizne štednje	48,943	42,063
- za potrebe ulaganja u saniranje mreže drumskih puteva	210,039	210,096
- za finansiranje infrastrukturnih i ekoloških projekata	1,221,168	1,155,021
- Fonda rada	32,128	32,054
Dugoročnih investicionih kredita (napomena 17(b))	15,359,953	10,492,103
Kredita odobrenih zaposlenima (napomena 17(c))	32,254	30,765
	<u>15,392,207</u>	<u>10,522,868</u>
	<u>19,298,310</u>	<u>14,034,301</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine.

21. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Žiro računi kod poslovnih banaka	3,842,217	831,522
Blagajna	335	142
Ostali novčani ekvivalenti	710	1,835
Gotovinski ekvivalenti - Kratkoročni finansijski plasmani	8,000,000	9,250,000
	<u>11,843,262</u>	<u>10,083,499</u>

Gotovinski ekvivalenti - kratkoročni finansijski plasmani sa stanjem na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine plasirani su sljedećim poslovnim bankama:

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Prva banka Crne Gore AD, Podgorica	1,500,000	2,350,000
Atlas banka AD, Podgorica	2,600,000	2,000,000
NLB Montenegro banka AD, Podgorica	-	600,000
Hypo Alpe-Adria banka AD, Podgorica	2,800,000	3,000,000
Invest banka Montenegro AD, Podgorica	500,000	-
Hipotekarna banka AD, Podgorica	600,000	500,000
First Financial Banka AD, Podgorica	-	500,000
Societe generale banka Montenegro AD, Podgorica	-	300,000
	<u>8,000,000</u>	<u>9,250,000</u>

Kratkoročni finansijski plasmani predstavljaju kratkoročno oročene depozite na period od 90 do 365 dana, sa kamatnom stopom od 2.5% do 5% na godišnjem nivou, zavisno od banke i perioda oročenja. U skladu sa ugovorima o oročenom depozitu IRFCG AD, uz prethodnu najavu, može povući sredstva u roku od 7 dana.

22. KAPITAL

Akcijski kapital IRFCG AD sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine ukupne vrijednosti EUR 102,431,529 sastoji se od 102,431,529 akcija nominalne vrijednosti EUR 1 koje su u vlasništvu Vlade Crne Gore.

Osnivački kapital IRFCG AD činio je cjelokupni kapital Fonda za razvoj (čiji je IRFCG AD pravni sljedbenik) koji je umanjeno za obaveze po osnovu Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju („Sl. list CG“ br. 21/04 i 49/07). Kapital IRFCG AD činiće i sva sredstva koja su usmjerena Direkciji za mala i srednja preduzeća za finansiranje razvoja malih i srednjih preduzeća.

Skupština IRFCG AD je 2. avgusta 2013. godine donijela Odluku o emitovanju 1,125,364 redovnih akcija, serije A1, ukupne vrijednosti EUR 1,125,364. Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je 4. oktobra 2013. godine donijela Rješenje broj 02/2e-17/4-13 o uspješnosti emisije akcija radi prodaje postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine. Registracija promjene podataka po osnovu navedene emisije akcija izvršena je u Centralnom registru privrednih subjekata u Podgorici, 14. oktobra 2013. godine pod registarskim brojem 4-0009175/012 („Sl. list CG“ broj 51/13). Dokapitalizacija je izvršena prenosom slobodnih novčanih sredstava Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

22. KAPITAL (nastavak)

Skupština IRFCG AD je 12. juna 2014. godine donijela Odluku o emitovanju 1,068,801 redovnih akcija, serije A1, ukupne vrijednosti EUR 1,068,801. Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je 1. jula 2014. godine donijela Rješenje broj 02/2e-13/4-14 o uspješnosti emisije akcija radi prodaje postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine. Registracija promjene podataka po osnovu navedene emisije akcija izvršena je u Centralnom registru privrednih subjekata u Podgorici, 21.07.2014. godine pod registarskim brojem 4-0009175/016 („Sl. list CG“ broj 34/14). Dokapitalizacija je izvršena prenosom slobodnih novčanih sredstava Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća.

Skupština akcionara IRFCG AD je 2. avgusta 2013. godine donijela Odluku o raspodjeli dijela neraspoređene dobiti br. 0203-4/14 u neto iznosu EUR 945,000 odnosno EUR 1,038,462 uključujući porez po odbitku na isplatu dividende Vladi Crne Gore kao jedinom vlasniku IRFCG AD. IRFCG AD je do zaključno sa 31. decembrom 2013. godine isplatio dio deklarisanе dividende u iznosu EUR 500,000, odnosno obaveza po navedenom osnovu sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 445,000 (napomena 26). Ova obaveza je izmirena 13. maja 2014. godine.

23. DUGOROČNA REZERVISANJA

Dugoročna rezervisanja sa stanjem na dan 31. decembra 2014. i 2013. godine prikazana su u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Rezervisanja za sudske sporove (napomena 29)	587,670	18,000
Rezervisanja po osnovu datih dugoročnih garancija	63,000	26,950
Rezervisanja za naknade zaposlenima	68,709	25,200
	<u>719,379</u>	<u>70,150</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

23. DUGOROČNA REZERVISANJA (nastavak)

Rezervacije za sudske sporove sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu EUR 587,670 (napomena 29) predstavljaju rezervisanja nastala po osnovu pokrenutih tužbenih zahtjeva, a po kojima IRFCG AD može biti izložen potencijalnim gubicima.

Kretanja na rezervisanjima za sudske sporove prikazana su u tabeli u nastavku:

	2014	(Iznosi u EUR) 2013
Stanje, na početku godine	18,000	11,965
Naplaćeno u toku godine	(13,632)	-
Rezervisanje u toku godine (napomena 7)	587,670	8,634
Ukidanje rezervisanja u toku godine (napomena 10)	(4,368)	(2,599)
Stanje, na kraju godine	<u>587,670</u>	<u>18,000</u>

Dugoročna rezervisanja po osnovu naknada zaposlenima predstavljaju rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju i rezervisanja za jubilarne nagrade, nakon ispunjavanja uslova. Rezervisanja su iskazana po sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima na način kako je to predviđeno Pravilnikom o zaradama i drugim primanjima zaposlenih u IRFCG AD.

Ovim pravilnikom je predviđeno da je IRFCG AD u obavezi da, prilikom odlaska u penziju, zaposlenom isplati otpremninu u visini 6 prosječnih neto zarada zaposlenih u IRFCG AD, ili 6 prosječnih neto zarada zaposlenog, ako je to za zaposlenog povoljnije, koja važi u mjesecu u kojem se vrši isplata. Takođe, Pravilnikom je predviđena isplata jubilarnih nagrada, u visini dva, tri ili četiri bruto obračunska koeficijenta u IRFCG AD, u neto iznosu, za 10, 20 ili 30 godina rada.

Sadašnja vrijednost očekivanih budućih isplata za otpremnine i jubilarne nagrade utvrđena je sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine u skladu sa pravilima aktuarske matematike. Godišnja kamatna stopa od 7.15% je korišćena za diskontovanje očekivanih budućih isplata zaposlenima.

Kretanja na rezervacijama za naknade zaposlenima su data u pregledu u nastavku:

	2014	(Iznosi u EUR) 2013
Stanje, na početku godine	25,199	22,700
Rezervisanja u toku godine (napomena 7)	43,510	2,500
	<u>68,709</u>	<u>25,200</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

24. DUGOROČNE OBAVEZE

Dugoročne obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine iznose EUR 41,224,417 i u cjelosti se odnose na obaveze po osnovu dugoročne kreditne linije odobrene od strane Evropske Investicione Banke (EIB).

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Evropska Investiciona Banka	25,000,000	14,973,763
Evropska Investiciona Banka	16,224,417	-
	41,224,417	14,973,763
Minus: Tekuće dospijeće	(659,135)	-
	<u>40,565,282</u>	<u>14,973,763</u>

IRFCG AD je 10. oktobra 2012. godine zaključio ugovor o kreditu sa Evropskom Investicionom Bankom (EIB) u iznosu EUR 25,000,000. Namjena kredita je dominantno finansiranje malih i srednjih preduzeća dok se manji dio kredita može iskoristiti za finansiranje infrastrukturnih projekata. Kredit je odobren na rok od 8 godina u koji je uključen grace period od 2 godine i isti se realizuje u tranšama u periodu od 2 godine od dana potpisivanja ugovora, pri čemu minimalan iznos jedne tranše iznosi EUR 5,000,000. Kamatna stopa zavisi od uslova na međunarodnom bankarskom tržištu i određuje se za svaku tranšu pojedinačno.

U martu 2014. godine IRFCG AD je odobreno novo kreditno zaduženje od strane EIB-a u iznosu dodatnih EUR 25,000,000. Namjena kredita je dominantno finansiranje malih i srednjih preduzeća dok se manji dio kredita može iskoristiti za finansiranje infrastrukturnih projekata. Kredit je odobren na rok od 8 godina u koji je uključen grace period od 2 godine i isti se realizuje u tranšama u periodu od 2 godine od dana potpisivanja ugovora, pri čemu minimalan iznos jedne tranše iznosi EUR 5,000,000. Kamatna stopa zavisi od uslova na međunarodnom bankarskom tržištu i određuje se za svaku tranšu pojedinačno.

Do datuma sastavljanja ovih finansijskih iskaza krediti su povučeni u sljedećim tranšama:

Prvu tranšu u ukupnom iznosu EUR 5,543,400, IRFCG AD je povukao 15. februara 2013. godine, uz godišnju kamatnu stopu 1,89%. Prva kamata po ovoj tranši je dospjela 15. maja 2013., dok prvi anuitet dospijeva 15. maja 2015. godine. Krajnji rok otplate prve tranše je 15. februar 2021. godine i ista se otplaćuje u jednakim kvartalnim anuitetima.

Drugu tranšu u ukupnom iznosu EUR 9,430,363, IRFCG AD je povukao 15. oktobra 2013. godine, uz godišnju kamatnu stopu 2.13%. Prva kamata je dospijevala 15. januara 2014. godine, dok prvi anuitet dospijeva 15. januara 2016. godine. Krajnji rok otplate druge tranše je 15. oktobar 2021. godine i ista se otplaćuje u jednakim kvartalnim anuitetima.

Treću tranšu u ukupnom iznosu EUR 9,428,712, IRFCG AD je povukao 3. marta 2014. godine, uz godišnju kamatnu stopu 1.87%. Prva kamata je dospijevala 3. juna 2014. godine, dok prvi anuitet dospijeva 3. juna 2016. godine. Krajnji rok otplate treće tranše je 3. mart 2022. godine i ista se otplaćuje u jednakim kvartalnim anuitetima.

Četvrtu tranšu u ukupnom iznosu EUR 6,079,339, IRFCG AD je povukao 1. avgusta 2014. godine, uz godišnju kamatnu stopu 1.49%. Prva kamata je dospijevala 31. oktobra 2014. godine, dok prvi anuitet dospijeva 31. oktobra 2016. godine. Krajnji rok otplate četvrtu tranše je 31. jul 2022. godine i ista se otplaćuje u jednakim kvartalnim anuitetima.

Petu tranšu u ukupnom iznosu EUR 5,724,603, IRFCG AD je povukao 31. oktobra 2014. godine, uz godišnju kamatnu stopu 0.90%. Prva kamata dospijeva 31. januara 2015. godine, dok prvi anuitet dospijeva 31. januara 2017. godine. Krajnji rok otplate pete tranše je 31. oktobar 2022. godine i ista se otplaćuje u jednakim kvartalnim anuitetima.

Šestu tranšu u ukupnom iznosu EUR 5,018,000, IRFCG AD je povukao 25. novembra 2014. godine, uz godišnju kamatnu stopu 0.85%. Prva kamata dospijeva 24. februara 2015. godine, dok prvi anuitet dospijeva 24. februara 2017. godine. Krajnji rok otplate treće tranše je 24. novembra 2022. godine i ista se otplaćuje u jednakim kvartalnim anuitetima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

24. DUGOROČNE OBAVEZE (nastavak)

Dospijeće dugororočnih obaveza po kreditu EIB prikazano je u tabeli u nastavku:

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
2015. godina	659,135	-
2016. godina	3,747,419	659,135
2017. godina	6,683,299	2,383,068
2018. godina	6,791,900	2,431,988
2019. godina	6,902,422	2,481,915
2020. godina	7,014,902	2,532,871
2021. godina	6,391,333	2,584,876
2022. godina	3,034,007	1,899,910
	41,224,417	14,973,763

25. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Obaveze po osnovu faktoringa (10% ili 20%)	644,085	1,080,178
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	27,021	10,967
Obaveze po osnovu primljenih avansa	134,494	67,241
Ostale obaveze iz poslovanja	2,016	40
	807,616	1,158,426

26. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PVR

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Obaveze za dividendu (napomena 22)	-	445,000
Obračunate obaveze za kamatu EIB	97,845	-
Razgraničeni prihodi od naknada	214,274	186,520
Obračunate obaveze za neto zarade	15,263	5,748
Obračunate obaveze po osnovu poreza i doprinosa na zarade	10,828	4,661
Ostale obaveze	166	-
	338,376	641,929

27. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DOBIT

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Porez po odbitku po osnovu dividendi	-	48,462
Obaveze po osnovu poreza na dobit	113,196	23,538
Porez po odbitku po osnovu kamata plaćenih nerezidentima	-	2,357
	113,196	74,357

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

28. KRATKOROČNA REZERVISANJA

Kratkoročna rezervisanja na dan 31. decembra 2013. godine iznose EUR 500,000 (napomena 11) i u cjelosti se odnose na rezervisanje po osnovu odobrene garancije preduzeću „Vektra Nord“ d.o.o., Kolašin, koja je klasifikovana u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore u grupu „E“, sa 100% rezervacije. Isplatom po ovoj garanciji kratkoročno rezervisanje je prenešeno na sporno potraživanje i za njega je formirana ispravka vrijednosti.

29. SUDSKI SPOROVI

IRFCG AD sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine vodi sudske sporove u kojima se javlja kao tužilac i kao jedna od tuženih strana.

Procijenjena ukupna vrijednost sudskih sporova, bez procijenjenih efekata zatezних kamata i krajnjih troškova postupka, u kojima je IRFCG AD jedna od tuženih strana, odnosno u kojima solidarno odgovara sa ostalim državnim fondovima iznosi EUR 2,649,615.

IRFCG AD je sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine izvršio rezervisanje u iznosu EUR 587,670 (napomena 23) za sudske sporove za koje postoji velika vjerovatnoća da IRFCG AD može biti izložen potencijalnim gubicima po osnovu razrješenja tih sporova.

IRFCG AD nije izvršio rezervisanja za eventualne obaveze po sudskim sporovima u kojima solidarno odgovara sa ostalim državnim fondovima iz razloga što se procjenjuje da, na osnovu dosadašnje sudske prakse kada su u pitanju slični sporovi pokrenuti protiv IRFCG AD, iako nije sa sigurnošću moguće predvidjeti konačan ishod sporova, IRFCG AD neće biti izložen materijalno značajnim potencijalnim gubicima po ovom osnovu.

Ukupna vrijednost sudskih sporova sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine u kojima se IRFCG AD pojavljuje kao tužilac, odnosno izvršni povjerilac iznosi EUR 2,933,708. Najveći dio se odnosi na predlog za izvršenje, na osnovu vjerodostojne isprave mjenice, koji je podnio IRFCG AD prema izvršnim dužnicima, privrednim društvima „Montavar-metalac“ d.o.o. Nikšić i „Vektra Nord“ DOO, Kolašin u cilju naplate potraživanja za izdatu garanciju, kao i predloga za izvršenje po osnovu nenaplaćenih potraživanja po direktnim kreditnim aranžmanima.

30. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

i) Izmjena zakonske regulative

Kao što je nevedeno u napomeni 3.15, rukovodstvo IRFCG AD priprema izmjene i dopune Zakona o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore („Zakon“) u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje adekvatnosti kapitala. Do datuma odobrenja ovih finansijskih iskaza Skupština Crne Gore nije usvojila izmjene i dopune Zakona. Rukovodstvo IRFCG AD vjeruje da će se izmjene i dopune Zakona biti usvojene do kraja 2015. godine.

ii) Nova kreditna zaduženja odobrena IRFCG AD od strane EIB

IRFCG AD je 12. februara 2015. godine povukao i sedmu tranšu, po kreditima EIB-a, u iznosu EUR 5,027,000 Prva kamata je dospjeva za plaćanje 12. maja 2015. godine, a prva rata po osnovu navedene tranše dospjeva 12. maja 2017. godine. Krajnji rok za otplatu kredita je 13. februara 2023. godine.

U skladu sa zaključcima Vlade od 12. marta 2015. godine Odbor direktora je donio odluku, 13. marta 2015. godine, o novom kreditnom zaduženju od strane EIB-a, u iznosu EUR 70,000,000, koje će biti realizovano kroz dva ugovora od čega će prvi ugovor biti sklopljen na iznos od EUR 40,000,000, a drugi, na preostalih EUR 30,000,000. IRFCG AD je 16. marta 2015. godine potpisao ugovor o novom kreditnom zaduženju sa EIB-om, u iznosu EUR 40,000,000.

iii) Sudski sporovi

Do datuma sastavljanja ovih finansijskih iskaza nije bilo negativnog razvoja sudskih sporova objelodanjenih u napomeni 29, a koji se vode protiv IRFCG AD.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

31. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

Odobrene garancije za uredan povraćaj kredita

IRFCG AD je privrednom društvu „Barska plovidba“ AD, Bar odobrio garanciju za uredan povraćaj kredita za nabavku dva broda za prevoz rasutih tereta po osnovu kredita odobrenog u iznosu EUR 900,000. Sredstva obezbjeđenja date garancije su hipoteka na nepokretnostima, mjenice i mjenična ovlašćenja.

Dugoročni kredit

Preuzete obaveze po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu odobrenom od strane EIB sa stanjem na dan 31. decembra 2014. godine iznose EUR 8,775,583.

32. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Pri sastavljanju ovih finansijskih iskaza, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica ili su zajedno kontrolisani od istog subjekta. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Priroda odnosa između povezanih lica sa kojima je IRFCG AD ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2014. godine je prikazana u tabeli niže. Transakcije sa povezanim pravnim licima su izvršene tokom redovnog toka poslovanja ili pod normalnim tržišnim uslovima.

IRFCG AD identifikuje kao povezane strane zavisno pravno lice Turistički centar „Durmitor“ d.o.o. Žabljak, koje je u 100% vlasništvu IRFCG AD, zatim lokalne samouprave (opštine), koje predstavljaju javna pravna lica, državne institucije i ministarstva.

U toku 2014. godine IRFCG AD osim finansijske pomoći za pripremu turističke sezone u iznosu od EUR 60,700 i uplata osnivačkog kapitala nije ostvario druge poslovne transakcije sa Turističkim centrom „Durmitor“ d.o.o., Žabljak. IRFCG AD posredstvom organa upravljanja društva utiče na poslovne odluke zavisnog pravnog lica.

U pregledu u nastavku je prikazana izloženost IRFCG AD prema opštinama u Crnoj Gori, po osnovu direktnih kreditnih aranžmana, kao i prihodi od kamata ostvarenih po ovom osnovu. Ranije je navedeno da su ovi aranžmani, osim za opštinu Budva i opštinu Plužine, obezbijedjeni Ugovorima o cesiji sa Ministarstvom finansija Crne Gore, iz čijeg Egalizacionog fonda IRFCG AD naplaćuje dospelja potraživanja, tako da se može govoriti o izloženosti prema Ministarstvu finansija po ovom osnovu.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima na dan i za godinu završenu 31. decembra 2014. godine i 31. decembra 2013. godine su prikazane kao što slijedi:

Potraživanja po osnovu odobrenih kredita:	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2014	31. decembar 2013
Opština Cetinje	422,532	477,697
Opština Plužine	55,398	80,424
Opština Bijelo Polje	805,866	919,144
Opština Danilovgrad	744,583	609,728
Opština Kolašin	683,042	761,194
Opština Pljevlja	754,003	859,990
Opština Nikšić	859,236	979,530
Opština Plav	187,503	213,860
Opština Budva (pripis kamate glavnici)	786,294	769,862
Opština Ulcinj	1,372,630	835,542
Opština Šavnik	236,667	266,197
	6,907,755	6,773,168

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

32. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Prihodi kamata:	2014	(Iznosi u EUR) 2013
Opština Cetinje	17,774	19,496
Opština Plužine	2,710	3,672
Opština Bijelo Polje	34,070	38,339
Opština Danilovgrad	30,470	25,433
Opština Kolašin	28,878	31,152
Opština Pljevlja	31,878	35,872
Opština Nikšić	36,938	38,726
Opština Plav	7,927	8,920
Opština Budva (pripis kamate glavnici)	46,912	44,734
Opština Ulcinj	56,349	36,780
Opština Šavnik	10,107	10,832
	<u>304,013</u>	<u>293,956</u>

Izloženost IRFCG AD po osnovu faktoring potraživanja prema javnim institucijama i ministarstvima Vlade Crne Gore je prikazana u pregledu koji slijedi:

	31. decembar 2014	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2013
Direkcija za saobraćaj Crne Gore	-	925,284
Montefarm Podgorica	3,972,171	3,828,750
Ministarstvo finansija	100,000	1,000,000
	<u>4,072,171</u>	<u>5,754,034</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

33. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – KLASIFIKACIJA I FER VRIJEDNOST

Naredna tabela prikazuje klasifikaciju finansijskih sredstava i obaveza IRFCG AD i njihovu fer vrijednost:

Iznosi u EUR	Ukupna knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Amortizovani trošak	Fer vrijednost
Stanje na dan 31. decembra 2013. godine				
Novčana sredstva i računi depozita kod banaka	10,083,499	833,499	9,250,000	10,083,499
Kredit i potraživanja od banaka	28,039,972		28,039,972	28,039,972
Kredit i potraživanja od klijenata	43,423,789	10,625,877	32,797,912	43,423,789
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	9,393,612	9,393,612		9,393,612
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	164,403	164,403		164,403
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	2,540,199		2,540,199	2,540,199
	93,645,474	21,017,391	72,628,083	93,645,474
Pozajmljena sredstva	14,973,763		14,973,763	14,973,763
	14,973,763		14,973,763	14,973,763
Stanje na dan 31. decembra 2014. godine				
Novčana sredstva i računi depozita kod banaka	11,843,262	3,843,262	8,000,000	11,843,262
Kredit i potraživanja od banaka	48,640,522		48,640,522	48,640,522
Kredit i potraživanja od klijenata	51,456,582	10,313,179	41,143,403	51,456,582
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	8,567,686	8,567,686		8,567,686
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	132,679	132,679		132,679
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	1,705,997		1,705,997	1,705,997
	122,346,728	22,856,806	99,489,922	122,346,728
Pozajmljena sredstva	41,224,417		41,224,417	41,224,417
	41,224,417		41,224,417	41,224,417

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

33. FINANSIJSKA SREDSTVA I OBAVEZE – KLASIFIKACIJA I FER VRIJEDNOST (nastavak)

Sredstva koja se vode po fer vrijednosti

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od EUR 8.567.686 (2013: EUR 9.393.611) su prikazana po fer vrijednosti korišćenjem tehnike procjenjivanja gdje su uzeti svi inputi koji imaju značajan uticaj na zabilježenu fer vrijednost, ili direktno ili indirektno (Nivo 2 u hijerarhiji fer vrednosti).

31. decembar 2014. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju		8,567,686		8,567,686
Ukupna sredstva		8,567,686		8,567,686

31. decembar 2013. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju		9,393,612		9,393,612
Ukupna sredstva		9,393,612		9,393,612

34. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Glavni ciljevi upravljanja rizicima u IRFCG AD su sledeći:

- Doprinijeti razvoju različitih poslovnih linija uz optimizaciju ukupnog rizika;
- IRFCG AD mora biti kvalitetan i konkurentan subjekt na cmogorskom tržištu, ne zanemarujući kvalitet kreditnog portfolia i učinkovitu kontrolu rizika;
- Osiguravanje održivosti IRFCG AD kroz korišćenje adekvatnih mehanizama upravljanja i kontrole rizika.

Model upravljanja rizicima u IRFCG AD zavisi od:

- Adekvatnog modela donošenja odluka i upravljanja, i to od Ddbora direktora do lokalnih operativnih timova;
- Adekvatnih internih procedura i okvira smjernica;
- Kontinuiranog nadzora od strane nezavisnih tijela.

IRFCG AD je uglavnom izložen kreditnom riziku, a time i najveći fokus je dat na upravljanju i kontinuiranom razvoju i unaprjeđenju upravljanja kreditnim rizikom, ali ne zanemaruje se uticaj drugih rizika kojima je IRFCG AD izložen u svojim aktivnostima kao što su rizik likvidnosti, operativni rizik, tržišni rizici, pravni rizik, i slično.

Odbor direktora je odgovoran za uspostavljanje i nadzor nad okvirom za upravljanje rizicima u IRFCG AD. Odbor direktora je osnovao Ddbor za upravljanje aktivom i pasivom i Kreditni odbor koji zajedno sa Internim revizorom su odgovorni za razvoj i praćenje politika upravljanja rizicima u IRFCG AD.

Politike upravljanja rizicima u IRFCG AD su zasnovane na identifikaciji i analizi rizika sa kojima se suočava IRFCG AD, kako bi se postavila primjerena ograničenja i kontrole. Politike i sistemi upravljanja rizicima se redovno pregledaju i odražavaju promjene u tržišnim uslovima proizvoda i usluga koje se nude.

Odbor direktora je usvojio sledeće akte:

- Pravilnik o upravljanju kreditnim rizikom u IRFCG AD
- Pravilnik o kriterijumima za odobrenje kredita i popunjavanje kreditnog prijedloga;
- Pravilnik o upravljanju finansijskim plasmanima ;
- Pravilnik o radu unutrašnje kontrole;
- Politika kolateralna
- Politiku upravljanja operativnim rizikom;
- Politiku upravljanja rizikom likvidnosti;
- Program sprečavanja pranja novca

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine**34. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**

Interna revizija IRFCG AD prati usklađenost sa politikama i procedurama za upravljanje rizicima u IRFCG AD i preuzima redovne i ad-hoc kontrole procedura za upravljanje rizicima, a rezultati se izvještavaju Odboru direktora.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskih gubitaka kao rezultat neispunjenja dužnikovih ugovornih obaveza prema IRFCG AD.

U cilju upravljanja nivoom kreditnog rizika, IRFCG AD:

- analizira kreditnu sposobnost klijenata koji apliciraju za kredite, garancije i ostale kreditne proizvode
- uspostavlja kreditna ograničenja na osnovu procjene rizika,
- bavi se sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i uzima odgovarajuće instrumente obezbijeđenja.

Klijenti se prate kontinuirano i limiti rizika se prilagođavaju ako je neophodno. Limiti rizika takođe uzimaju u obzir razne vrste kolaterala.

Primarna izloženost IRFCG AD kreditnom riziku proizilazi iz kredita za mala i srednja preduzeća, preduzetnike, fizička lica (poljoprivredni proizvođači), opštine, javna preduzeća itd. Iznos kreditne izloženosti predstavlja knjigovodstvena vrijednost u aktivi bilansa.

Osnovni principi kreditnog portfolia su:

- Diversifikacija kredita po djelatnostima;
- Diversifikacija po regiji;
- Diversifikacija izlaganjem (limiti);
- Diversifikacija po dospelju;
- Diversifikacija po proizvodima (linijama).

Služba za upravljanje rizikom i finansijskom analizom kontinuirano prati i mjeri nivo kreditnog rizika, te priprema mjesečne izvještaje o nivou kreditnog rizika i izvještava menadžment.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

34. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Kreditni rizik (nastavak)

31. decembra 2014. godine						(Iznosi u EUR)
	Nizak rizik	Predmet posebne pažnje menadžmenta	Visoka vjerovatnoća gubitka	Mala vjerovatnoća naplate	Nenaplativi	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka, bruto	49,087,868	-	-	-	-	49,087,868
Kredit i potraživanja od klijenata, bruto	27,870,076	20,224,010	2,958,580	795,964	3,188,504	55,037,134
Javni sektor	10,393,631	4,286,294				14,679,926
Komercijalni klijenti	14,236,643	15,270,013	2,849,686	757,326	2,977,138	36,090,807
Fizička lica	2,240,218	667,703	108,894	38,637	211,365	3,266,818
Ostali	999,583	-	-	-	-	999,583
Investicije u hartije od vrijednosti						
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	8,567,686	-	-	-	8,567,686
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	132,679	-	-	-	-	132,679
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dopsijeca	1,705,997	-	-	-	-	1,705,997

31. decembra 2013. godine						(Iznosi u EUR)
	Nizak rizik	Predmet posebne pažnje menadžmenta	Visoka vjerovatnoća gubitka	Mala vjerovatnoća naplate	Nenaplativi	Ukupno
Kredit i potraživanja od banaka, bruto	28,502,204	-	-	-	-	28,502,204
Kredit i potraživanja od klijenata, bruto	25,534,051	17,224,402	2,253,679	591,347	1,772,843	47,376,323
Javni sektor	12,527,202	381,821				12,909,023
Komercijalni klijenti	11,258,793	16,429,312	2,091,270	575,402	1,668,407	32,023,185
Fizička lica	966,184	413,269	162,409	15,945	104,435	1,662,242
Ostali	781,873	-	-	-	-	781,873
Investicije u hartije od vrijednosti						
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	-	9,393,612	-	-	-	9,393,612
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	164,403	-	-	-	-	164,403
Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dopsijeca	2,540,199	-	-	-	-	2,540,199

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
 Za godinu koja se završava 31. decembra 2014. godine

34. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

Kreditni rizik (nastavak)

Kreditni u kašnjenju, za koje nije formirana ispravka vrijednosti, uključuju kredite i potraživanja kod kojih postoji kašnjenje u naplati od svega nekoliko dana. Analiza kašnjenja po danima je u narednoj tabeli.

31. decembar 2014. godine	Manje od 30 dana	Od 30 do 60 dana	Od 61 do 90 dana	Više od 91 dan	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	49,087,868				49,087,868
Kreditni i potraživanja od klijenata, bruto	48,003,144	1,496,229	1,543,195	3,994,565	55,037,134
Javni sektor	13,893,631		786,294		14,679,926
Komercijalni klijenti	30,328,753	1,341,145	730,387	3,690,522	36,090,807
Fizička lica	2,781,177	155,083	26,514	304,043	3,266,817
Ostalo	999,583				999,583
Investicije u hartije od vrijednosti	13,893,631		786,294		14,679,926
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	8,567,686				8,567,686
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	132,679				132,679
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	1,705,997				1,705,997
31. decembar 2013. godine	Manje od 30 dana	Od 30 do 60 dana	Od 61 do 90 dana	Više od 91 dan	Ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	28,502,204	-	-	-	28,502,204
Kreditni i potraživanja od klijenata, bruto	39,259,838	3,879,021	647,050	3,590,414	47,376,323
Javni sektor	12,527,202	381,821			12,909,023
Komercijalni klijenti	24,679,168	3,407,835	552,871	3,383,310	32,023,184
Fizička lica	1,271,595	89,365	94,179	207,104	1,662,243
Ostalo	-	-	-	-	-
Investicije u hartije od vrijednosti	781,873				781,873
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	9,393,612				9,393,612
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	164,403				164,403
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospelja	2,540,199				2,540,199